



#ungagemang

En metodbok om arbetet med Engagemangsguider-
för ungas delaktighet och inflytande.

Copyright © 2013 KFUM Sverige

Text: Caroline Daly

Form: Mattias Wihlgaard

Illustration: Niklas Ångman

KFUM Sverige

Rosengatan 1

111 40 Stockholm

BOKEN HAR FINANSIERATS MED
MEDEL FRÅN UNGDOMSSTYRELSEN.

Förord

Inflytande, delaktighet och engagemang, tre av de finaste och viktigaste orden vi har i vårt ordförråd. Att vara en del av samhället och engagera sig på ett eller annat sätt är en bärande idé i det svenska samhället. Föreningslivet så som det har formats i Sverige är idén om alla människors lika värde i praktiken. Genom att sluta sig samman i föreningar där vi gör något tillsammans skapas möjligheter till påverkan och inflytande. Det bygger på engagemang och ideellt arbete. Det finns mycket i föreningslivet som det finns anledning att vara stolt över. Men det finns också områden som behöver utvecklas.

Det finns grupper som idag i mindre utsträckning är en del av föreningslivet än andra. Ett sätt att göra detta är att arbeta med Engagemangsguider. För att på olika sätt visa vad föreningslivet har att erbjuda och lotsa in fler. Den här boken bygger på erfarenheterna av att jobba inkluderande med Engagemangsguider.

KFUM är den svenska delen av YMCA och YWCA-rörelserna. Vi skapar mötesplatser där unga på olika sätt och med sina egna mål och ambitioner får utvecklas. I KFUM spelar det roll HUR du gör saker inte vad du gör! För KFUM är inte aktiviteten det viktiga. Det viktiga är att aktiviteten sker under trygga och utvecklande former då unga får och tar ansvar och växer i sitt engagemang genom att få inflytande och känna delaktighet.

Som den här boken tydligt visar så tror vi att vägen till engagemang är att ställa frågan. Frågan som i grunden handlar om vad det är du vill göra. Att ställa den frågan förpliktigar och väcker förväntningar. Frågan kräver att vi lyssnar till svaret och när svaret inte är det vi kanske hade trott så måste vi vara tydliga med vad vi tillsammans kan göra för att skapa en verksamhet som ligger i linje med det önskade, eller att vara tydliga med vad vi inte kan göra men stötta i att lotsa vidare till andra eller hjälpa till med att starta något nytt.

Inom KFUM står vi för mötet mellan generationer. För oss är det viktigt att unga och vuxna får mötas i vår verksamhet. Vi har inget ungdomsförbund, vi är en ungdomsrörelse, världens största faktiskt. I KFUM har ung som gammal en plats. Allt vi gör ska vi göra med utgångspunkt för att skapa så meningsfulla möten och mötesplatser som möjligt med ungas intressen och perspektiv i fokus. För att kunna göra det måste de unga själva vara delaktiga och ha inflytande över verksamheten. Det handlar om makt. Makten att kunna bestämma över vad det är som ska prioriteras, makten över resurser och beslut.



Unga människor är inte en enhetlig grupp där alla vill samma sak. Det finns nästan två miljoner barn och unga i Sverige. Merparten är engagerade i föreningslivet genom sin uppväxt. Anledningarna till att man blir aktiv är många och olika föreningar och aktiviteter kan skilja sig åt ganska mycket. Inom KFUM arbetar vi för att alla ska känna sig hemma och välkomna. Vi arbetar för att alla tänkbara trösklar till verksamheten ska vara så enkla som möjligt att ta sig förbi.

KFUM är en gräsrotsrörelse och bygger på självständiga föreningar. I projektet Engagemangsguider har KFUM nationellt samordnat lokalföreningar som arbetat med Engagemangsguider. Erfarenheterna i boken kommer från detta arbete men är inte unika för projektet. Att arbeta med inflytande, delaktighet och engagemang är något som KFUM hela tiden gör. Men vi kan göra mer. Hela föreningslivet behöver utveckla metoder och förhållningssätt för att ständigt vara relevanta för individer och för samhället i stort. Det finns många fler unga som vill vara en del av föreningslivet. Vi hoppas att den här boken ska hjälpa oss att bli mycket bättre på att inkludera fler!

Patrik Schröder
Generalsekreterare

Anna Magnusson
Ordförande

Innehåll

1. Inledning

Här diskuteras vad vi menar med #ungagemang och lite inledande tankar kring arbetet med det.

2. Inflytande och inkludering som resurs

Här avhandlas behovet av att göra mål till medel! Hur Engagemangsguidesprojektet är att använda inflytande och inkludering som resurser i ditt arbete.

3. Engagemangsguider som metod

I detta kapitel ges en kort bakgrund till Engagemangsguidesprojekt finansierade av Ungdomsstyrelsen samt hur KFUMs arbete med detta projekt är strukturerat. Du får en inblick i vad en Engagemangsguide är och gör och också på vilket sätt arbetet med detta projekt är ett sätt att arbeta med inkludering och för ungas inflytande och delaktighet.

4. Uppsökande och kartläggande

Här går vi igenom den första delen i att arbeta med Engagemangsguidesprojekt. Hur du finner din målgrupp och vilka som behöver vara med i arbetet för att möjliggöra det behandlas här. Du finner i slutet av kapitlet *Så här gör vi!* praktiska tips på hur du kan arbeta.

5. Gör mer för fler - samverka!

I detta kapitel diskuteras samverkan i relation till projektet Engagemangsguider. Vi diskuterar också vikten av att samverka med olika aktörer för att möjliggöra arbetet med att stödja unga i att få en meningsfull fritid inom föreningslivet och vilken form samverkansarbete kan ta. Också här hittar du i slutet av kapitlet *Så här gör vi!*

6. Sammanhangens betydelse

I detta avslutande kapitel i arbetet med Engagemangsguider går vi igenom vad i olika kontexter som främjar arbetet.

7. Avslutande ord

Här kan du läsa sammanfattande slutsatser men framförallt pepp på att börja ditt arbete för ett mer inkluderande föreningsliv där unga ges ökat inflytande!

1. Inledning



Oavsett anledning till varför vissa unga personer idag lever utanför föreningslivet i Sverige är detta allvarligt. Det är i grund och botten en fråga om vem som har, tar eller får vara del av föreningslivet och den röst som civila samhällets organisationer har i en demokrati. För att vara representativt behöver föreningslivet spegla samhällets sammansättning i stort och fler få möjligheten att komma till tals genom det civila samhällets organisationer. Så är det inte idag. Föreningslivet är ofta både homogeniserat och centraliserat. Därför är behovet av uppsökande verksamhet med målet att inkludera fler unga stort!

Det är på grund av detta behov som du håller i denna bok. För att det är vår uppgift, som aktörer inom föreningslivet, att arbeta för att det civila samhället i Sverige är representativt. I denna bok kommer du få veta hur KFUM i Sverige, genom projektet Engagemangsguider, har arbetat med att demokratisera och göra föreningslivet mer representativt på tre orter, i tre lokala KFUM-föreningar genom att arbeta uppsökande, kartläggande och samverkande.

Genom att arbeta med Engagemangsguidesprojektet har KFUM arbetat med ett förhållningssätt vi valt att kalla #ungagemang.

“#ungagemang innebär att tillvarata ungas intressen och engagemang inom föreningslivet. På riktigt. Att använda det som en resurs och bränsle i verksamheter som rör unga.”

#ungagemang är ett konstruktivt sätt att i förlängningen arbeta för att öka ungas inflytande, samtidigt som det är ett inkluderande verktyg att arbeta för mer mångfald inom föreningslivet. Som förening handlar det om att ta tillvara på ungas idéer, tankar, erfarenheter och drömmar som en resurs genom hela verksamheten eller projektet, före – under – efter. Före, genom att fråga unga: vad vill ni göra? Under, genom att efter bästa förmåga möjliggöra att viljorna tillgodoses genom att bland annat fråga: vilka måste vi eller kan vi samverka med för att få detta att ske? Efter, genom att utvärdera arbetet tillsammans med unga och arbeta internt inom föreningen för att implementera #ungagemangtänket i alla led. #ungagemang fångar såväl intentionerna, som det praktiska genomförandet och är utgångspunkterna med projektet Engagemangsguider!

Boken är riktad till dig som arbetar som ledare, föreningsansvarig, projekt- och verksamhetsutvecklare, tjänsteperson eller projektledare inom civila samhällets organisationer, stadsförvaltningen eller kommunen och kan användas på flera sätt. Som en kokbok du bläddrar i för att hitta tillvägagångssätt att prova i uppsökande syfte, eller för att få tips på hur, och med vem, du kan initiera och använda samverkan för att tillgodose ungas engagemang och intressen. Eller för att ställa dig de där viktiga frågorna som handlar om ditt eget arbete för inflytande och demokrati. När du läser denna bok kommer du också att inse att saker som många har som mål i sina verksamheter, så som mångfald och ungas inflytande, i detta projekt istället används som verktyg och resurser. Att det är inkludering och inflytande som driver projektet framåt och gör att vi når våra mål. Att formulera mål som egentligen är metoder eller medel upphör här och nu.

Vi tror att du, efter att ha läst denna bok, fått #ungagemang-perspektivet och sätt att arbeta praktiskt med det genom Engagemangsguidesprojektet, kommer att bli en bättre projektledare, verksamhetsutvecklare och ledare. Detta för att du kommer ha bättre förutsättningar att genomföra projekt för att få fler engagerade i föreningslivet!

Lycka till!



Mål med boken:

Vi vill...

...i förlängningen öka demokratin och ungas inflytande inom det civila samhället.

...att fler föreningar arbetar uppsökande och samverkande för att få flera unga att bli engagerade i föreningslivet.

...ge verktyg till aktörer som arbetar med unga i civilsamhällets organisationer.

...att föreningar som använder boken arbetar för att ungas inflytande över sitt lokala föreningsliv ökar.

...att dessa föreningar också möjliggör för unga som vill starta nya sektioner eller föreningar för att driva verksamhet som saknas i ett område. På så sätt utöka utbudet av verksamheter lokalt.

Syfte med boken:

Vi vill nå våra mål genom...

...att möjliggöra för de möjliggörare som finns i föreningar, inom stads- och kommunförvaltning.

...att tydliggöra hur det är viktigt att jobba när vi ska nå unga och ta tillvara engagemang.

...att sprida några fallgropar KFUM har hamnat i och hur andra bäst undviker dem .

...att ge dig som läsare en bok som håller långsiktigt. En bok som tar ett helhetsgrepp på hur vi når unga och hur vi får ett representativt föreningsliv i Sverige .

Begreppsförklaring

Några begrepp som kommer att förekomma i boken och hur vi valt att använda dem:

Inkludering: ett förhållningssätt och ett klimat inom föreningen/kommunen/organisationen som är öppet, inbjudande och framförallt VÄLKOMNANDE för alla. Med inkludering menar vi att alla ska känna sig och på riktigt vara välkomna, som de är.

Inflytande: att ha rätt till och möjlighet att påverka det som rör en. Inflytande är makt och handlar om att tillvarata tankar, idéer, intressen och viljor som en resurs genom hela beslutandeprocessen. Verkligt inflytande sker i flera steg – före – under – efter.

Delaktighet: deltagande i genomförande och utförande av beslut.

Kom ihåg! Det är skillnad mellan delaktighet och inflytande. För att vara delaktig behöver du nödvändigtvis inte ha haft makt över vad som beslutas kring eller kunnat påverka det som praktiskt ska genomföras. Inflytande innebär å andra sidan att du också har haft möjlighet att påverka vad som ska beslutas kring och genomföras. Det är alltså ekvationen ungas inflytande + delaktighet i föreningslivet = #ungagemang.

Resurs: tillgång, medel och möjliggörare. Det allra viktigaste du har i ditt projekt!

Samarbete: att olika aktörer arbetar direkt tillsammans för ett gemensamt mål, eller genomför en gemensam aktivitet.

Samverkan: samarbete i **flera led** av **flera aktörer** som har ett eller flera gemensamma mål.

Process: en rad aktiviteter som tillför värde till någon eller något. Något som tar dig från en punkt till en annan mot ett specifikt mål.

Civilsamhälle: organisationer, föreningar, studieförbund, folkhögskolor och andra aktörer som inte utgör en del av myndigheter eller av statsapparaten.

2. Inflytande och inkludering

som resurs



Enligt FNs barnkonventions artikel 12 har alla barn och unga rätt att vara delaktiga i beslut som rör dem. Detta gäller **alla** barn och unga. Barnkonventionens artikel 12 kan översättas till föreningslivet, och civilsamhällets organisationer kan vara en av de platser genom vilka barn och unga gör sin röst hörd i frågor som berör dem. Det är därför enkelt att säga att föreningslivet är en av de aktörerna som har ett ansvar att realisera barnkonventionen.

Föreningar inom civilsamhället har alltså inte enbart till uppgift att tillgodose behovet av att de som till exempel vill spela basket, får spela basket, nog för att det är en väldigt viktig uppgift i sig. Uppgiften är också att se till så att någon håller koll på, i detta fall, idrotts- och ungdomspolitiken som påverkar ungdomars basketspelande och fritid. Och att om något står fel till i politiken, skrika till och säga – ”Detta duger inte, gör så här istället!” Uppdraget som, ”watch-dog”, röstbärare och röstkanal åt unga gör att demokrati och representation, inflytande och inkludering är viktigt inom civilsamhällets organisationer. Oavsett om vi enbart arbetar med basketverksamhet måste vi också kunna ge unga en möjlighet att påverka till exempel idrottspolitik, eller vad för aktiviteter det finns att göra på fritiden. **Alla** måste också få möjlighet att vara med och göra detta om de vill!

Engagemangsguidesprojektet och dess utgångspunkt #ungagemang går ut på just detta. Att se till så fler unga tar och får chans att ta del av, och möjlighet att påverka, vad föreningslivet har att erbjuda. Det är vår erfarenhet i Engagemangsguidesprojektet att detta görs mest effektivt genom att arbeta uppsökande och samverkande. För att hitta de unga som av olika anledningar inte är föreningsaktiva, lyssna på VARFÖR de inte är det, höra vad de vill göra på sin fritid och sedan samverka med alla möjliga olika aktörer för att möjliggöra för att det engagemang som finns kanaliseras in i föreningslivet. #ungagemang helt enkelt, att föreningslivet tillvaratar ungas engagemang!

Att inkludera människor i beslut eller frågor för att de har viktiga perspektiv gör det möjligt att få bättre grund för beslut och viktig information om hur vi kan skapa eller upprätthålla en inkluderande förening och öka ungas inflytande. Det är förmågan att tillvarata kunskap,

erfarenheter och kompetenser som gör inkludering till en framgångsfaktor för en långsiktigt demokratisk förening. Ungas inflytande och inkludering handlar alltså om strategitänkande och process, istället för enbart mätbara mål. Om vi lyssnar, använder och följer upp informationen vi får kan vi säga att vi använt inflytande som ett verktyg, en resurs. Därför är det viktiga och mest effektiva sätt att se på och använda inkludering och inflytande som verktyg, resurs och process, inte bara **mål** som ska uppnås. Att **använda** inflytande och inkludering, och den mångfald som skapas i och med arbetet, för att driva verksamheten framåt, att utnyttja de viljor, kompetenser och kunskaper som inkludering skapar, också för verksamhetens bästa.

“Hur vi gör måste gå hand i hand med verksamhetens syfte. Görandet måste gå hand i hand med tänket eller mer direkt: vi måste GÖRA tänket.”

Är projektets syfte att få flera unga engagerade i föreningslivet, ja då är det ju just inkludering som måste vara metoden, inte bara målet! Är syftet att få en bredare förening eller kommun med större mångfald, då måste fler röster bli lyssnade på och fler få möjligheten att påverka utbudet av aktiviteter. Alla människors kunskap och erfarenheter, oavsett attribut som utseende, funktionalitet, identitet, ekonomisk situation, livserfarenhet, ursprung eller ålder är lika viktig. I denna bok är det arbetet med Engagemangsguidesprojektet som är tillvägagångssättet för att göra inflytande och inkludering till en resurs, då ungas möjlighet att påverka finns med under hela arbetet. Det är just på grund av detta som Engagemangsguidesprojektet är ett bra praktiskt genomförande av värderingar och värdegrund som redan finns inom föreningslivet.

Är det något vi lärt oss under vårt arbete med Engagemangsguidesprojektet är det att alla människor behöver känna sig lyssnade till och få chansen att vara delaktiga för att känna engagemang. Det är också detta #ungagemang handlar om, att tillvarata alla ungas intressen och engagemang och möjliggöra för dem att utvecklas till sin fulla potential inom civila samhällets organisationer. Och att på det sättet också ge din förening, kommun eller stad en chans att utvecklas och växa. Att unga också får chans att påverka föreningslivet, inom det men också genom det, är ännu en kärnfråga i arbetet med Engagemangsguidesprojektet inom KFUM.

För att veta vad unga vill göra på sin fritid finns det bara en smart sak att göra: FRÅGA. Du som ledare, ansvarig i din förening (oavsett erfarenhet), kommunpolitiker eller tjänsteperson, vet inte bäst. Din förening, stad eller kommun vet inte automatiskt, någon annan är inte expert på det! Unga är själva experter på sina viljor, intressen och engagemang och framförallt varför de idag inte är del av föreningslivet. Så, därför måste frågor ställas till dem! Inte bara för att det är mest effektivt, eller för att din förening och du eventuellt kommer att kunna få ny inspiration och testa nya aktiviteter. Inte bara för att det är demokratiskt. Inte bara för att unga icke föreningsaktiva ofta bär på ett enormt engagemang som ännu inte är kanaliserat. Inte bara för att du kommer få många olika (eller behöva och kunna använda de du har!) samarbetspartners och kontakter, utan för att det är RÄTTVIST, SMART och helt i linje med Barnkonventionen. Har du denna utgångspunkt och dessutom arbetar med alla delar av Engagemangsguideprojektet använder du inkludering och inflytande som metod, istället för att endast ha det som mål.

Genom att arbeta med inflytande och inkludering som metod, genom projekt liknande Engagemangsguide-

sprojektet, agerar du på ett sätt som främjar och skapar rätt förutsättningar för ökad mångfald och inflytande och ökar därför också möjligheten för långvarigt engagemang i föreningslivet. Men hur gör en då? Jo, du ser till så att verkligt inflytande genomsyrar din verksamhet! Verkligt inflytande, vilket inkluderar att ungas åsikter, idéer, tankar och inflytande tas i beaktning i dessa steg:

1. VID PLANERING. Att ha möjlighet att i planeringsfasen, före beslut tas, komma med synpunkter, idéer och åsikter.

2. VID BESLUT. Att vara med eller vara representerad vid beslut. Och få ta del av materialet på vilket beslut fattas.

3. VID GENOMFÖRANDE AV BESLUT. Att bli informerad och vara delaktig när beslutet implementeras. Att se till så att ungas bidrag har speglats beslutets utgång.

4. VID UPPFÖLJNING. Att ta del av och tycka till om lärdomar och erfarenheter.

Vi kan konkretisera dessa steg med illustrerande av bakningen av en tårta. *Denna metafor är framtagen av Maja Frankel på metodbyrån Frankel & Friends.* Vid tårtbaket behöver ungas tankar, idéer, kunskap och erfarenheter tas i beaktning genom hela processen av bakningen. I början, vid planeringen av tårtan, vad för typ av tårta vill vi baka? Smak, utseende, planering av inköp av ingredienser (steg 1). Beslut kring vilken tårta som ska bakas, blir det en prinsess-, jordgubbs- eller chokladtårta (steg 2)? Att sedan vara med vid inköp av ingredienser och bakningen av tårtan och se till så att de beslut som fattades respekteras och följs. Bestämde

en prinsesstårta så ska det bli en sådan, inte helt plötsligt en jordgubbstårta (steg 3). Att sedan utvärdera och tycka till om bakningen och ha möjlighet att påtala eventuella behov av förändring eller ge förslag på kommande bakning utifrån de lärdommar som dragits av bakningen av prinsesstårten. Hur smakade tårtan? I vilket sammanhang äts den och ska vi kanske baka fler vid något annat tillfälle (steg 4)?

Ungas inflytande, idéer, erfarenheter eller möjlighet att påverka inom föreningslivet ska alltså inte bara kunna sättas som en ros på toppen av tårtan som bakas eller din verksamhet, utan måste finnas med under hela processen av bakningen och i alla delar av verksamheten. Då har inflytande och deltagande skapat möjlighet att påverka.

“I och med att du väljer att arbeta uppsökande och med inflytande som en resurs så har du ett delaktigt förhållningssätt till unga och gör vad barnkonventionen artikel 12 ber dig om. “

I följande kapitel kommer du att läsa om hur du kan använda ungas inflytande, inkludering och engagemang som en resurs som också bidrar till att du lyckas uppnå mål om ökad inkludering och inflytande. Detta genom att arbeta med Engagemangsguidesprojekt som är ett sätt att praktiskt arbeta med de steg som nyss beskrivs. Därför börjar vi arbetet med att i nästa kapitel beskriva Engagemangsguidesprojektet generellt och hur KFUM i tre lokalföreningar har arbetat med projektet.

FUNDERA ÖVER

När sätter du stopp för ungas inflytande i din yrkesroll? Hur inkluderande är de sammanhang du rör dig i idag? Till exempel:

- Kommer jag in genom dörren till ett möte eller till min förening om jag sitter i rullstol?
- Om jag inte identifierar mig som vare sig tjej eller kille, har jag någonstans att byta om?
- Hur ser vår verksamhets ”tårtbakning” ut?

Vad främjar respektive hämmar ungas inflytande i vår förening, stad eller kommun?

TIPS

Tillvägagångssätt att använda inkludering och ungas inflytande som resurs och inte enbart mål:

- Låt alla vara med från början när verksamhet bestäms. Brainstorma med alla, låt ej vissa i föreningen göra förslag på aktiviteter som sedan får väljas av en annan grupp.
- Utgå ifrån allas idéer och initiativ och ge de som vill ha ansvar
- Lyssna, ge möjlighet och arenor att lyckas och misslyckas på
- Skapa rutiner för möten som passar alla. Hur ser det ut med dagordningar, är alla på byråkratisven-ska?, möjlighet att ta sig fram, när hålls mötena?





Amina Mohamed är 21 år och är Engagemangsguide i KFUM Skellefteå. Amina har arbetat i projektet sedan hösten 2012.

Vad betyder engagemang för dig?

Engagemang för mig är att hjälpa andra, med att till exempel hitta en väg in i föreningslivet.

Vad var det som lockade med projektet Engagemangsguider?

Det som lockade med projektet var att kunna hjälpa andra och att jag vill utvecklas som person!

Vad är roligast i projektet?

Det är att träffa ungdomar, att få chans till utbildning, att höra hur mina kollegor i de andra KFUM-föreningarna som är med i projektet tänker och vad de har för erfarenheter. Det är roligt och utvecklande att både träffa andra Engagemangsguider och ungdomar ur målgruppen.

Vad är dina tips till andra som vill arbeta som Engagemangsguider?

Att se till att få ungdomarnas uppmärksamhet innan ni genomför något och att vara tydlig med vad syftet med projektet är. Det viktigaste är att den som är ansvarig för projektet väljer Engagemangsguider som kan ta ansvar och gör vad som ska och behöver göras. Det är alltid bra med en Engagemangsguidesgrupp med olika ursprung, men ni får inte glömma de svensktalande ungdomarna som vill vara Engagemangsguider.

Berätta en speciell händelse med projektet

Den första ungdomskvällen vi hade var underbart rolig. Vi har haft två ungdomskvällar och de gjordes helt utifrån de kartläggningar vi gjort. Det blev under den första ungdomskvällen fokus på dans, att baka, fika, möta nya människor, lära sig om olika föreningar och bara chilla. Det var vi Engagemangsguider som planerade och gjorde ungdomskvällarna men de har genomförts i samarbete med bland andra Röda korset och kommunens grupphem för ensamkommande flyktingungdomar. Det var trevligt att träffa flera nya ungdomar och se hur de engagerade sig, till exempel med bakningen och dansen som vi gjorde under kvällen. Det var också roligt och utvecklande för mig att ordna en första hjälpen-kurs vid ett annat tillfälle tillsammans med Röda Korset i Skellefteå, fast det var svårt! Det var kul att ändå få ihop det och att kursen blev så bra och uppskattad av deltagarna.

3. Engagemangsguider

som metod



Grunden för arbetet med Engagemangsguiderna är "En politik för det civila samhället" (2009), vars utgångspunkt är att ett starkt civilsamhälle både är en förutsättning och ett uttryck för ett fritt och demokratiskt samhälle. Civilsamhällets organisationer är centrala för demokratin i sin egenskap av röstbärare, opinionsbildare och motvikt till den offentliga maktutövningen och dess organisationer spelar en viktig roll för delaktigheten i samhället och demokratin.

På grund av detta är det angeläget att alla som vill det har möjlighet att engagera sig inom det civila samhället och dess organisationer oavsett kön, identitet, etnisk tillhörighet, religion, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. För att göra detta till verklighet har projektet Engagemangsguider tagits fram och finansieras av Ungdomsstyrelsen. Det är ett nationellt och rikstäckande projekt som många organisationer och föreningar arbetat med sedan 2010. Spridningen av projektet nationellt gör att formerna och strukturen för projektet ser olika ut i olika föreningar. Men som helhet vilar samtliga Engagemangsguidesprojekt finansierade av Ungdomsstyrelsen på dessa fyra kärnor:

UPPSÖKANDE - att hitta och nå en för projektet specifik målgrupp som står utanför föreningslivet

KARTLÄGGANDE - att lyssna på målgruppens engagemang och intressen

ATT UTGÖRA EN LÄNK - Engagemangsguider är länken mellan målgruppen och föreningslivet baserat på det kartläggande arbetet

SAMVERKAN - mellan olika aktörer för att inte dubbeljobba eller konkurrera med befintliga verksamheter

Syftet med projektet Engagemangsguider är att praktiskt utgöra en länk mellan civilsamhällets organisationer och icke föreningsaktiva personer.

”Vi ska inte pressa eller skapa, vi ska tillvara ta det engagemang som finns eller eventuellt väcka intresse och lust för att engagera sig. Vi ska lyssna och vägleda, kanalisera in i föreningslivet.”

Projektet vill stimulera till ökat deltagande inom föreningslivet baserat på det engagemang och de intressen som redan finns bland målgruppen. Genom detta syfte bidrar projektet med dess grundläggande frågor och perspektiv, att med bas i barnkonventionen, möjliggöra för ungas ökade inflytande över frågor som berör dem. Projektet är i sin grund och form ett inflytandeprojekt och har metoden att använda ungas intressen och engagemang som resurs grundad i sin konstruktion.

”Vill du arbeta med att öka ungas inflytande och för ett representativt föreningsliv är ett projekt som Engagemangsguider ett sätt att göra det på.”

KFUMs Engagemangsguider

KFUM har arbetat med projektet Engagemangsguider sedan hösten 2011. Främst arbetar projektet med frågan om vem eller vilka unga som har tillgång och möjlighet att vara del av föreningslivet. KFUM arbetar med Engagemangsguidesprojektet för att ge fler unga möjlighet till en meningsfull fritid baserat på det egna engagemanget. Vi tror att Engagemangsguider är ett bra tillvägagångssätt för att förverkliga vår idé att inom föreningslivet skapa meningsfulla mötesplatser för unga. Vi vill göra det för fler helt enkelt!

Strukturen för KFUMs Engagemangsguidesprojektet är att arbeta med en mindre grupp ideella (ca 4-7 i varje ort) unga Engagemangsguider som agerar länk mellan föreningslivet och vår målgrupp, som är unga icke föreningsaktiva personer. Att unga människor, Engagemangsguider, är de som har direkt kontakt med mål-

gruppen, dvs. andra unga, är en av nycklarna till vårt projekt. Vi har på lokal nivå haft anställda samordnare som arbetar med de ideella i arbetet med uppsökande och kartläggande, som möjliggör samverkan och anordnar prova på aktiviteter och andra arrangemang. På nationell nivå har KFUM haft en projektledare som planerat projektet i stort, stöttat de lokala samordnarna, anordnat utbildningar samt haft det övergripande ansvaret för projektet. Vi har under båda åren arbetat i tre orter. År ett arbetade vi i KFUM-föreningar i Umeå, Skellefteå och Göteborg. År två arbetade vi vidare i KFUM Skellefteå och KFUM Göteborg men startade upp ett nytt Engagemangsguidesprojekt i KFUM JKS Bredäng. Att vi arbetat i flera orter parallellt har gett oss mer erfarenheter och lärdomar och de tillfällen för erfarenhetsutbyten som funnits under arbetets gång har gjort att vi lärt oss mycket av varandra!

Att arbeta med Engagemangsguidesprojektet är alltså ett sätt att arbeta med inkludering och inflytande som också ger möjlighet för unga att i förlängningen påverka. Det är grundpelarna i Engagemangsguidesprojektet, uppsökande, kartläggande och samverkande, vars resultat i förlängningen blir ett mer inkluderande och representativt föreningsliv, där unga ges möjlighet att påverka sin fritid och föreningslivet. Nedan kommer du att läsa mer om Engagemangsguider, länkarna mellan föreningslivet och unga icke föreningsaktiva och varför du borde arbeta på detta sätt!

Engagemangsguider - din väg till ett representativt föreningsliv

För att kunna tillvarata ungas engagemang inom föreningslivet behöver vi veta vad unga människor vill göra på sin fritid, alltså vilket engagemang som redan finns bland unga. Därför arbetar en Engagemangsguide uppsökande med målet att få målgruppens förtroende för att försöka tillgodose dessa intressen och behov inom föreningslivet.

Så, vem eller vilka är då denna länk? Och vad gör de? En Engagemangsguide är en person som arbetar mellan föreningslivet och unga. En Engagemangsguide är tillgänglig för unga framför allt. Hen är kunnig om föreningslivet (med stöd av lokal samordnare). Hen guidar, slussar, länkar unga till föreningslivet genom att bistå i att hitta rätt plats för en person som vill engagera sig. Genom detta är Engagemangsguiderna de som sänker trösklarna till engagemang inom föreningslivet för andra unga. Det är dessa unga ledare inom KFUM-rörelsen som har drivit och genomfört projektet i alla faser med stöd av den lokala samordnaren och projektledaren! Men, vad behöver då Engagemangsguiderna ha för egenskaper för att vara tillgängliga för målgruppen och för att effektivt och på ett bra sätt få tillgång till målgruppen? Vår erfarenhet säger att nedan nämnda punkter är mest konstruktivt att vara:

- positiv och social. Att visa öppenhet och intresse för andra unga och deras intressen
- ihärdig och tjugig på ett bra sätt. Att ligga på och inte ge sig i mötet med unga, dvs. visa sitt egna engagemang för frågan kring ungas engagemang i föreningslivet. Att visa att ungas intressen och fritid

är viktig. Det ideella engagemanget hos Engagemangsguiderna visar på seriositet och engagemang för målgruppen

- hjälpsam rent praktiskt, exempelvis att visa på möjligheterna att engagera sig inom föreningslivet med att ge kontaktuppgifter, erbjuda prova på aktiviteter, följa med till aktiviteter eller möten.
- en bra lyssnare

Det är givetvis viktigt att ha en jämn könsfördelning i gruppen av Engagemangsguider då kön ibland spelar roll för tillgängligheten, beroende på vem Engagemangsguiderna pratar med. Att ha liknande erfarenheter och bakgrund som målgruppen gör också tillgängligheten till målgruppen större har vi märkt.

Att Engagemangsguiderna kan ge konkreta tips för engagemang och har attityden och kunskapen att kunna visa på möjligheterna inom föreningslivet, är framgångsrikt i KFUMs Engagemangsguidesprojekt. Framgångsrikt är också att kunna förmedla att engagemang inte är komplicerat och göra engagemang i föreningsliv enkelt!

Att ha Engagemangsguider som har inblick i föreningslivet och är aktiva själva eller har vänner som är aktiva inom andra föreningar är en framgångsfaktor då vi får tillträde och ingångar till föreningslivet på ett personligt plan. Samtidigt är det mycket värdefullt att också ha Engagemangsguider som inte redan är så etablerade i föreningslivet och kanske nyss var del av målgruppen själv. Då får vi också en annan förståelse för vad det är som kan hindra och vara svårt med att engagera målgruppen.

Nyckeln är att forma en grupp med Engagemangsguider som är heterogen, dynamisk och tillgänglig för

många! Och att dessa unga ledare får möjlighet att utvecklas genom det ansvar de har i projektet!

Därför arbeta med Engagemangsguider!

Nu vet vi lite mer om vad en Engagemangsguide gör och hur hen bidrar till arbetet med att öka inkludering och ungas inflytande i föreningslivet, men varför är detta arbete något att satsa på? Arbetet med Engagemangsguider som praktik är utvecklade för din förening och för föreningslivet i stort i din stad, kommun eller område. Detta för att Engagemangsguiderna är en extraresurs och gör det jobb många föreningar inte har tid med, trots viljan att samarbeta med andra aktörer, arbeta för större mångfald, mer inkludering och ungas inflytande i sin förening. Svaret på varför arbeta med Engagemangsguider är alltså därför att detta arbete är en möjliggörare för att praktiskt förverkliga arbetet med att inkludera fler unga samt öka ungas inflytande i föreningslivet.

”Ungdomar har enklare att prata med ungdomar än de har att prata med vuxna.”

Att arbeta med för målgruppen tillgängliga personer är inga nya tankar och idéer inom ungdomsarbete. Det har länge funnits fritidsledare och andra aktörer med den funktionen. Det som gör arbetet med Engagemangsguider effektivt är arbetet med unga personer och att deras roll egentligen är frikopplad från skola och fritidsgårdar. De svävar istället mellan unga i målgruppen och föreningslivet, samtidigt som de är rotade i en förening, i detta fall KFUM-rörelsen i Sverige. Men

eftersom arbetet också går ut på att samverka med andra föreningar blir arbetet mer mångsidigt.

Ännu ett svar på varför arbeta med Engagemangsguider är kopplat till tillgänglighet. Samtliga inom KFUMs Engagemangsguidesprojekt har på frågan om det spelar någon roll vem som kontaktar ungdomar ur målgruppen svarat att - Jo, det gör det. Eftersom det är ungdomar vi vill nå är det lättare när unga Engagemangsguider lyssnar och talar med dem. Genomslaget blir då starkare än om en vuxen gör det. Förtroendet blir större och det går snabbare. Vi får också en annan, tydligare bild och förståelse för vad det är som kommuniceras från målgruppen, eftersom Engagemangsguiderna själva är ungdomar i kommunen, staden eller i området. Med vetskapen om att unga lättare pratar med andra ungdomar blir det snart tydligt att för att nå unga måste unga själva arbeta uppsökande. Att låta den målgrupp du har få chans att prata med någon de kan relatera till, känna förtroende för och på ett tillgängligt sätt framföra sina intressen är en bra utgångspunkt för att lyckas med ett uppsökande arbete. På det sättet blir Engagemangsguiderna en annan kanal för föreningar att nå fler unga och således också för dessa unga att få stöd i att finna en meningsfull fritid inom föreningslivet.

“Men Engagemangsguiderna behöver givetvis också möjliggörare runt sig för att kunna göra sitt viktiga arbete fullt ut.”

Därför kommer du nedan att läsa om vad som kan möjliggöra för arbetet med Engagemangsguider.

Att möjliggöra för möjliggörare, så skapar du möjligheter för Engagemangsguider

Eftersom vi inte inledningsvis vet vilka vägar arbetet i projektet Engagemangsguider kommer att ta, gör det att det eventuellt kan vara lite svårt att greppa. Detta eftersom projektet, till skillnad från andra projekt inte har fasta ramar med verksamhet och konkreta redan planerade aktiviteter, utan utgår ifrån unga icke föreningsaktivas intressen och det engagemang som redan finns. Det gör att vi måste hålla projektet öppet tills det att det kartläggande arbetet och vår förståelse för ungas intressen och viljor börjat ta form. Det som konkretiserar arbetet är att praktiskt, fysiskt och faktiskt utgå ifrån målgruppens perspektiv, behov och önskemål. Att ta ett inflytandeperspektiv gör projektet konkret och lättare att plocka ner till verklighet. Med andra ord, projektet ska i möjligaste mån göra det unga efterfrågar! Att arbeta med inkludering och inflytande via Engagemangsguidesprojekt, att utgå ifrån målgruppens viljor och intressen, är då egentligen väldigt konkret.

En praktisk omständighet som möjliggör för arbetet är att ha en anställd samordnare med nära insyn i den lokala föreningskontexten med ansvar för och nära kontakt med de ideella Engagemangsguiderna. Denna person har ett övergripande ansvar för projektet i sin helhet lokalt, för Engagemangsguidernas arbete och är ansvarig för att skapa en dynamisk grupp som kan arbeta utifrån sin fulla potential. Hen skapar ett klimat där alla i gruppen förstår och respekterar varandra i arbetet och har en fungerande ansvarsfördelning. Då blir det lättare för Engagemangsguiderna att prioritera sitt arbete och därmed också leverera i projektet. Den

för projektet ansvariga personen ser till att alla i Engagemangsguidesgruppen får utnyttja redan etablerade kompetenser och samtidigt få möjlighet att utvecklas i sina ansvarsområden. Sätts denna kultur från börjar kommer arbetet att flyta smidigare och du har genom arbetet med gruppen också arbetat för att öka ungas inflytande i föreningslivet, direkt och indirekt.

Om du vill starta ett projekt som liknar Engagemangsguider spelar det ingen roll vad vare sig projektet eller de som agerar som Engagemangsguider kallas, huvudsaken är att utgångspunkterna är att öka inkluderingen i föreningslivet, öka ungas inflytande, samt tillvarata-gandet av det engagemang som finns hos din målgrupp! Med andra ord att använda din målgrupps intressen och engagemang som resurs i arbetet och att målen är vägen och medlen i projektet.

Bokens kapitel kommer att gå igenom sätt att förverkli-ga arbetet med projektet Engagemangsguider. Vi inleder med att i nästa kapitel gå igenom det som är grunden för att kunna arbeta för ett mer demokratiskt förenings-liv; att hitta målgruppen, dvs. uppsökande arbete.

FUNDERA ÖVER

Vilka egenskaper bör de Engagemangsguider du vill arbeta med ha? Vad är mest tillgänglig-görande för den målgrupp du har?

Hur gör du för att jobba upp en bra dynamik i gruppen? Behövs det någon typ av kick-off aktivitet eller annan process för att få ihop gruppen för att arbeta mot samma mål?

TIPS

Hitta engagerade ungdomar inom din förening att blir Engagemangsguider! Detta kan kräva en kraftansträn-gning, men det är definitivt värt det.





Alexandra Teclé 15 år, är Engagemangsguide inom KFUM JKS Bredäng som håller till i Bredäng utanför Stockholm. Alexandra har varit aktiv i projektet sedan hösten 2012.

Vad betyder engagemang för dig?

Det är när du brinner så mycket för något så att allt annat inte spelar någon större roll! Mitt engagemang startade med att jag blev intresserad av basket när några tränare från en basketklubb kom till skolan och vi fick prova på att spela basket. Först började mina kompisar

i klubben vilket gjorde att jag också ville vara med. Sen fastnade jag! Det skulle startas ett lag i närheten så jag provade på ett gäng gånger och sedan ville jag fortsätta. Du träffar också nya människor när du är med i en förening. Du är aldrig ensam, det är alltid någon där, speciellt när du spelar i lag. Det är gemenskapen som är viktig i en förening, klubben blir som en andra familj och hallen blir som ett andra hem. Speciellt när du hänger där så pass mycket som jag gör!

Vad var det som lockade med projektet Engagemangsguider?

Det var en chans att hjälpa till med att få andra att känna samma sak som jag känner i min förening. Jag har idrottat hela mitt liv så jag har fått många vänner som till exempel inte bor där jag bor eller går på en annan skola. Det som lockade var att ge andra ungdomar en chans att prova på något nytt och inte bara sitta hemma hela tiden. Gör du något du gillar på fritiden så har du alltid något att se framemot!

Hur känns det för dig när du och din Engagemangsguidesgrupp uppnår något som ni satt som mål?

Det känns jättebra att vi lyckas göra något som andra vill prova på! Att de liksom vill göra något som vi arrangerat och också har kul. Det gör mig glad, att jag har bidragit till att göra något bra och något som påverkar andra på ett positivt sätt. Jag får en liknande känsla när de lag jag tränar vinner, men dem har jag känt så länge. När några av ungdomarna vi mött i projektet kommer till ett arrangemang vi har är det en annan grej. De är ju helt okända för mig och vill komma och prova på det jag och mina Engagemangsguideskollegor har planerat!

Vad är mest utmanande i projektet?

Det mest utmanande inom projektet är nog uppsökandet och att få samordnare för vår målgrupp på vår sida. Många gånger är ungdomarna från t.ex. jourhem och transitboenden väldigt intresserade, men de har ingen som kan ta dem till aktiviteterna. En annan utmaning är att föreningarna i området säger att de inte har tillräckligt med ledare och att de därför inte kan ta emot fler ungdomar. Det är synd!

Vad har projektet betytt för dig?

Detta projekt har gett mig något att se fram emot! Tidigare så användes mycket av min fritid till saker som inte betyder mycket, som att sitta vid datorn eller titta på tv. Men i och med mitt engagemang i projektet så har jag istället använt den tiden till att göra samhällsnytta! Dvs. få andra ungdomar i min ålder att hitta föreningar för sitt intresse! Genom detta projekt har jag också känt en euforisk känsla när jag ser ungdomar som ofta inte kommer ut, springa och skratta! Det gör mig nöjd och glad att jag har bidragit till att de får ett leende på läpparna!

Vad har du lärt dig i projektet?

Det jag har lärt mig är att vara tålmodig, att planera och prioritera mycket bättre. Jag har även lärt mig att språk och sättet en talar på är viktig. Ett praktiskt exempel på detta är när du pratar med nyanlända så ska du inte prata FÖR enkelt. De vill ju faktiskt lära sig svenska och genom att förenkla språket för mycket gör det inte situationen bättre. Men det jag kommer att ta med mig är nog att det inte behövs mycket för att göra människor glada. Ibland behövs bara en boll och lite utrymme! Att du kan komma långt med enkla medel är en viktig lärdom.

Vad är dina tips till andra som vill arbeta med denna typ av projekt?

Projektledaren måste ha en kontinuerlig kommunikation med de som är med i projektet. Att också göra en bra plan för uppsökande och delegera arbetet så att ingen får för mycket att göra! Sen är det viktigt att motivera de ideella och att inte ta över arbetet, utan låta de ideella växa i projektet och lära sig att ta ansvar. Ta också reda på vad som finns i området t.ex. fritidsgårdar, jourhem, transitboenden och olika typer av föreningar. Mina tips till Engagemangsguider är att vara aktiv och nyfiken hela tiden. Ha också en bra kommunikation med projektledaren och se till att ha en bra kommunikation med de andra i din grupp. Men framför allt HA KUL!

Berätta om en speciell händelse med projektet?

WOW, det måste nog ha varit när vi hade vår första utbildning med projektet. Vi i gruppen hade precis träffats och var två olika grupperingar. Men under själva utbildningen så skapades en gemenskap och en entusiastisk känsla! Vi var när utbildningen slutade inte två små grupper utan en stor gemensam med ett och samma mål! Utbildningen gjorde att vi hade ambitiösa och optimistiska planer om projektet och så skapades EG 127!

4. Uppsökande och kartläggande



Att ge unga människor en plats att kanalisera sitt engagemang och möjlighet att påverka sin fritid är ett smart, effektivt och långsiktigt sätt att arbeta med ungas engagemang. Detta för att i förlängningen få sant representativa föreningar med ett inkluderande klimat där alla känner sig välkomna och ge unga en plats att utvecklas på. Vi ska i detta kapitel beskriva hur vi inom KFUMs Engagemangsguidesprojekt arbetat med två av projektets kärnor; uppsökande och kartläggande. Detta för att kunna använda ungas intressen och viljor som en resurs och ett medel för att engagera unga i civila samhällets organisationer.

För att nå unga som idag inte är föreningsaktiva krävs givetvis ett uppsökande arbete. Att ta sig och projektet eller verksamheten till arenor där målgruppen finns och att söka upp, prata med, skapa förtroende, se förutsättningarna och senare erbjuda möjligheter inom föreningslivet utifrån de intressen och engagemang som finns. Men framför allt gäller det att lyssna. Att förstå de intressen och engagemang som finns bland målgruppen är i grunden vad uppsökande och kartläggande arbete i Engagemangsguidesprojektet går ut på. Att sedan använda den förståelsen och informationen för att i möjligaste mån skapa möjlighet att tillgodose intresset och behovet. För detta behöver vi oftast samverka, vilket vi kommer att behandla i kapitel 5. I detta kapitel kommer vi enbart att diskutera samverkan för att nå unga och få tillträde till arenor där vi kan möta vår målgrupp.

Att förstå och identifiera VARFÖR unga inte är föreningsaktiva är en viktig förutsättning för ett effektivt kartläggningsarbete och för att försöka öka engagemang i föreningslivet. Det finns såklart många olika anledningar till varför unga inte är engagerade i föreningar i stort. Att använda sig av intersektionalitetsperspektivet ger en djupare förståelse för varför vissa inte är föreningsaktiva. Genom att använda intersektionalitet försöker vi förstå samverkande diskriminerande maktordningar som påverkar unga att inte bli eller vara föreningsaktiva. Dessa olika maktordningar påverkar sammanflätade på olika nivåer och olika aspekter av engagemang i föreningslivet och konsekvensen blir alltså att vissa unga står utanför föreningslivet. Engagemangsguidesprojektets erfarenheter säger att det är en kombination av ekonomisk utsatthet, funktionalitet, språk och att nyligen har kommit till Sverige som är de främsta och sammanverkande anledningarna till varför somliga inte är föreningsaktiva. Vi som arbetar

för att inkludera fler unga i föreningslivet måste alltså enkelt uttryckt förstå ungas sammanhang och det som upprätthåller höga trösklar till föreningslivet för vissa. I och med förståelsen utifrån ett intersektionalitetsperspektiv ges också en chans att hitta fler lösningar eller möjligheter för ungas engagemang i föreningslivet som förklarar roten av problematiken, ej bara symptomen.

Engagemangsguider - en möjliggörare för uppsökande

För att kunna arbeta med att använda ungas intressen och viljor som en resurs, måste du alltså veta vad det är som intresserar unga. Därför måste frågan ställas. Men kanske ska frågan inte ställas av just dig. Frågan bör istället ställas av en för målgruppen tillgänglig person med insikt om och närhet till målgruppen, som vi diskuterade i kapitel 3. Att låta unga ledare som Engagemangsguider vilka är tillgängliga på olika sätt för målgruppen göra det uppsökande och kartläggande arbetet, gör arbetet effektivt och smidigt. I detta avsnitt kommer du läsa hur att arbeta med Engagemangsguider underlättar uppsökande arbete och gör arbetet därmed till en möjliggörare för att inkludera fler i föreningslivet.

Den fråga som måste ha svar för att kunna arbeta med uppsökande verksamhet på ett effektivt och konstruktivt sätt är: vem är det jag vill nå? Vem är det den uppsökande verksamheten riktar sig till? Som skrivet spelar det enligt våra erfarenheter stor roll vem det är som kommunicerar med målgruppen initialt och för att möjliggöra uppsökande arbete är det alltså viktigt vad personen som möter unga verkar representera, om målgruppen kan känna igen och identifiera sig med den som presenterar projektet eller verksamheten. Den främsta faktorn till varför Engagemangsguider är en

möjliggörare för uppsökande arbete är för att de tillgängliggör ingångar och relationer till målgruppen och underlättar det uppsökande arbetet. Det handlar i grunden om att det eller de som tillgängliggör för uppsökande arbete också i förlängningen tillgängliggör arbete för att få fler engagerade i föreningslivet.

I KFUMs arbete har Engagemangsguiderna skapat förutsättningar för uppsökande arbete, förutom det du läst om i kapitel 3, genom bland annat flerspråkighet. Att det hos KFUMs Engagemangsguides finns olika nationaliteter gör att språkkunskaperna ger oss möjlighet att vara tillgängliga för flera unga som kanske inte pratar eller förstår svenska obehindrat men som har ett engagemang de vill kanalisera inom civila samhällets organisationer. Många av de språk vi pratar inom Engagemangsguidesprojektet talas också bland målgruppen. Att kunna flera språk och ha dessa till förfogande kan ge ingångar och förtroende från målgruppen. Värdet av gruppens flerspråkighet ligger i att det kan hjälpa unga att känna sig trygga med att dela med sig av tankar, känslor och erfarenheter. Att ha tillgång till flera språk är också värdefullt vad gäller att kunna tolka under aktiviteter under projektets gång. Det är ibland en förutsättning för att ett arrangemang vi gör ska kännas lyckat. Speciellt om det är mycket information eller vid aktiviteter där deltagarnas säkerhet är viktigt, exempelvis klättring eller simning. Alla gånger kanske inte flerspråkigheten heller användas, det räcker med vetskapen om att vid behov finns chans att få förklara på ett annat språk än svenska.

Sättet på vilket arbete med Engagemangsguides möjliggör för uppsökande arbete och i förlängningen ett inkluderande föreningsliv är alltså att det öppnar en kanal mellan målgruppen och föreningslivet!

Var och när letar vi - vem vill jag nå?

Nu vet vi alltså att tillgänglighet är viktigt för att nå målgruppen, vilket ökar chanserna att arbeta effektivt i uppsökande och kartläggande syfte. Om du har svaret på vem du vill nå, blir istället frågor som måste ställas: **var** finns de personer jag vill nå? Var är alltså de bästa platserna att uppsöka?

”Om du planerar att bygga ett projekt där en målgrupp icke föreningsaktiva ungdomar ska bli föreningsaktiva, om du vill få en inkluderande förening, om du vill engagera fler i din förening, jobba uppsökande. Ta dig till platser där din målgrupp finns.”

Engagemangsguidesprojektet har gett KFUM den enkla erfarenheten att de bästa platserna att nå målgruppen på är där de är! Det låter lätt och det behöver inte nödvändigtvis heller vara svårt. Engagemangsguidernas svar på frågan var de bästa platserna för uppsökande arbete för att nå unga är: i skolmiljö, olika typer av gruppboenden samt fritidsgårdar. Vi har också arbetat för att se vad för ingångar till målgruppen som finns bland Engagemangsguides egna nätverk. När vi vet var vi ska leta är en viktig förutsättning för ett konstruktivt och långsiktigt uppsökande arbete att göra flera, gärna kontinuerliga besök under en längre period på platser där ungdomar är. Kontakt, förtroende och chans till att lyssna är svårt vid enbart ett besök! Att besöka ungas arenor regelbundet visar också på engagemang, att det vi har att förmedla och vad ungdomarna har att säga, är viktigt. Regelbundenheten gör att relationer hinner skapas och visar seriositet från projektets sida, att vi

menar allvar och också tar målgruppens viljor, intressen och åsikter på allvar.

Personal inom de arenor där unga befinner sig behöver förmedla att vi kommer för att ge information och vad för information vi vill ha av de vi möter, så att de vi möter vet vilka Engagemangsguiderna och vårt syfte är. På de platser där KFUMs Engagemangsguidesprojekt lyckats med uppsökande arbete bäst har ungdomarna varit föreberedda på att vi skulle komma, det skapats ett tryggt klimat där ungdomar känt sig trygga nog att öppna sig för Engagemangsguiderna. Men tyvärr är ingen plan någonsin fullkomlig. Du kommer att missa vissa ur din målgrupp och det är viktigt att du tar det med dig när du planerar uppsökande arbete. I vårt Engagemangsguidesarbete missar vi till exempel de som av olika anledningar inte är på fritidsgårdar, de unga som enbart sitter hemma, de som har ett aktivt virtuellt liv, inte går i skolan eller kanske inte har så många vänner. Nyanlända ungdomar eller unga med olika funktionsnedläggningar är också grupper som är svårare att nå om inte en särskild insats riktad till klasser, boenden, fritidsgårdar eller skolor där just de ungdomarna finns görs. Tjejer är till exempel svårare att nå genom enbart uppsökande på fritidsgårdar, där mest killar umgås. Därför är det viktigt att du i uppsökande arbetar på bred front med många olika platser och aktivt diskuterar och tänker kring vilka som missas i det uppsökande arbete som görs. Märker du att du missar många se då över vilka fler arenor det finns att arbeta på! I Bredäng under projektets andra år var detta mycket påtagligt när vi konsekvent inte kom i kontakt med nyanlända ungdomar. Att då söka upp ett gruppboende för nyanlända ungdomar, gjorde att vi tog igen chansen att nå de vi missat på andra arenor. Att aktivt reflektera kring vilka du möter på vilka platser kommer att ge dig fler ingångar i att möta fler unga på andra platser.

Att ha i beaktning i vilken typ av sammanhang eller när du bör möta målgruppen är viktig. Du vet bäst vad som händer i din stad, område eller kommun eller vilka andra event eller arrangemang som är på gång. Att förhålla sig till skolterminer och skolans arbete är också viktigt. I slutet av terminerna är det svårt med uppsökande arbete i skolmiljö på grund av bland annat nationella prov, avslutningar och annat som påverkar såväl tillträdet som kontakten med unga. Samtidigt som det vid andra tillfällen, exempelvis när fritidsgårdar har öppet under lov, kan det å andra sidan vara mer produktivt med uppsökande arbete. Tänk också på att när en gör saker i slutet av terminen finns risken att engagemanget inte finns kvar hos ungdomarna till nästa termin när verksamheter i föreningar sätter igång igen. Att engagemanget försvinner under lov eftersom mycket av verksamheter och aktiviteter också har uppehåll då. Föreningsbyråkrati och lovuppehåll påverkar och är något vi måste ta med i beaktning också i uppsökande arbete.

Kartläggande av ungas intressen

Nu vet du vilka du vill nå, var de finns och vilka arenor att uppsöka, men hur gör du då för att överskådligt samla de intressen och engagemang som finns? Nedan ges exempel på kartläggande metoder för att samla information om vad för viljor och engagemang som finns hos unga du möter och vad du bör tänka på i användandet av dem. Att ha förberett kartläggande metoder, övningar eller lekar, kombinerat med information om projektet eller verksamheten och kontaktuppgifter till de som arbetar med projektet är en vinnande kombination.

Inom KFUMs Engagemangsguidesarbete har vi använt oss mycket av enkäter som kartläggningsmetod. Dessa är enkelt konstruerade och ger dig som frågeställare mycket information utan att lägga för mycket av svaret i frågorna. Vår erfarenhet är att konkreta exempel vad gäller fritidsaktiviteter i enkäter kan leda till den information du är ute efter. Kanske kan unga genom dessa förslag också få inspiration till vad de vill göra på sin fritid och vi kan på det sättet så frön av engagemang. Ha också mycket tematiskt spridda exempel så att du inte bara snävar in på exempelvis idrott. Och givetvis mycket plats att skriva egna förslag på aktiviteter eller engagemang som redan finns! Var kreativ i formandet av enkäter och minns att som du frågar får du svar! Använd bilder eller flödesscheman för att också tillgängliggöra för de som inte läser.

“När du använder de intressen och viljor du möter bland målgruppen som en resurs ges du möjlighet att skapa en inkluderande förening som möjliggör för ungas inflytande och makt.”

Att varva information om projektet och kartläggande arbete med möjligheterna till samtal är ett bra sätt att nå unga. Det är positivt att kunna sitta ner i lugn och ro och prata, ställa följdfrågor, kunna ta sig tid att svara, översätta eller diskutera. Att få möjligheten att visa det egna engagemanget, att du bryr dig, att ni har kommit till dem frivilligt för att ni tror på något och för att unga, deras intressen och åsikter är viktiga. Gör också målgruppen delaktig genom lekar, övningar eller påverkanstorg för att få igång diskussioner! Förmedla förståelsen att mötet med dig och ditt projekt är en

möjlighet att påverka sin fritid, i förlängningen också föreningar och till och med utbudet inom föreningslivet i sitt område!

En hindrande företeelse i uppsökande och kartläggande arbete är felaktig tillskriven representation av Engagemangsguiderna, vilket ibland händer, speciellt i användandet av enkäter i skolmiljö. Att stå vid en kateder för att informera och dessutom dela ut enkäter för unga att skriva gör att det finns en viss risk att tillskrivas funktionen och rollen av lärare. Detta kan du undvika genom exempelvis profilkläder eller att använda dig av lekar och övningar i mötet med målgruppen. Om Engagemangsguiderna tillskrivs en lärarliknanderoll, blir det ofta svårare för målgruppen att tro på det som sägs om ungas möjlighet att påverka sin fritid. Det blir också svårt att då få ut information om de aktiviteter som arrangeras för målgruppen och att lotsa engagemanget in i en förening! Därför är det viktigt att ha möjlighet att sitta med ungdomarna, prata och få en personlig kontakt med direkta kontaktuppgifter mellan Engagemangsguiderna och din målgrupp.

Brist på engagemang och generellt ointresse hos målgruppen, exempelvis om ingen kontakt skapas mellan Engagemangsguiderna och inga förslag på intressen eller engagemang, är givetvis hämmande för uppsökande och kartläggande arbete. En obalans och brist på jämställdhet inom skolan och fritidsverksamhet gör att det också blir svårare för arbete med att förverkliga inflytande och inkludering då exempelvis tjejer ofta är svårare att nå. Arbetar vi därför inte riktat möjliggör projektet inte för alla, utan bara vissa ungas meningsfulla fritid och möjligheterna att enbart öka vissa ungas inflytande.

Projektledare, tjänsteperson, politiker eller andra kan möjliggöra för det länkande Engagemangsguiderna ska göra och för att sänka trösklarna in i civilsamhällets organisationer för fler unga. Genom att bland annat samverka med andra aktörer för att ge Engagemangsguiderna tillträde till arenor där de kan möta målgruppen, arbeta uppsökande och göra kartläggning. Därför kommer du nedan att läsa om våra erfarenheter om att arbeta samverkande för att nå flera unga!

Samverkan för att nå unga

Nu har du alltså svaren på frågorna vem du vill nå, du vet var målgruppen finns och du har metoder för att få reda på vad för intressen unga har. Då är det dags att diskutera vem som kan möjliggöra ett tillträde till de arenor där din målgrupp finns. För att få tillträde till dessa platser är samverkan ett nyckelord. Det är genom en bra förankrad samvekan med aktörer som möter unga som arbetet blir effektivt, får bättre genomslag och framförallt, om en fungerande struktur kring samverkan byggs upp, blir arbetet långsiktigt. Samverkan mellan aktörer som på något sätt kommer i kontakt med unga kan se mycket olika ut och är såklart kontextuellt. Det viktiga i detta avsnitt är att du som läsare och expert på din lokala kontext sätter de tillvägagångsätt som här presenteras in i ditt sammanhang. Att du identifierar vilka aktörer som behöver samverka för att i just din kontext lyckas med ett effektivt och förtroendeingivande uppsökande och kartläggande arbete.

”En samverkansstruktur behöver byggas upp, som fungerar oberoende av personerna i strukturen.”

Arbetet blir mer långsiktigt då samverkan institutionaliseras vilket också gör att det går smidigare, kan fungera längre och på det sättet i förlängningen också komma fler ungdomar till fördel. Om något blir långsiktigt kommer det också att utav den samverkan som du inleder eventuellt följa andra typer av samarbeten som knyter olika sektorer eller aktörer närmre varandra, vilket kommer att diskuteras vidare i kapitel 5.

Vilka samverka med i uppsökande och kartläggande arbete?

För att inleda samverkan måste du först alltså veta var din målgrupp finns och vad för typ av uppsökande arbete du vill göra. Därefter kan du undersöka vilka som kan möjliggöra detta. Generellt behöver du alltså samverka med de aktörer som kan möjliggöra tillträde till arenor där din målgrupp finns. Att samverka är i sig en möjliggörare eftersom det genom det arbetet är lättare att nå fler unga. Andra aktörer behöver involveras i olika led under projektets gång och genom samverkan med de aktörer som är rätt, öppnas fler dörrar som kan bidra till att öka effektiviteten gällande uppsökande och därmed i förlängningen förverkligandet av ungas ökade inflytande och inkludering i föreningslivet. I detta projekt handlar samverkan om att praktiskt och konkret se till att få tillträde och chans att möta unga och kartlägga intressen och engagemang.

Frågan du måste ställa dig är således, vem kan möjliggöra för mig att nå min målgrupp? Var är min ingång? Att sedan presentera projektet för dessa personer är en bra start. Behöver vi tillgång till målgruppen är det ansvariga för de platser där målgruppen rör sig vi behöver samverka med, vill du likt KFUM i vårt Engagemangsguidesprojekt, träffa ungdomar i skolmiljö, boenden

eller på fritidsgårdar? Ha ett föreningsregister tillgängligt på skolans intranät offentligt för alla elever att se, vill du ha en informationskväll på en fritidsgård eller bara chans att vistas där? Då är det alla personer ansvariga för de miljöer unga befinner sig i, dem du måste samverka med. Helst i flera led och med flera personer. Ofta är det flera personer med olika funktioner så som rektorer, lärare, fritidsledare, resurspersoner, ansvariga för och personal på gruppboenden, kuratorer och studievägledare m.fl. som behöver kontaktas och samverkas med för att ge tillträde till ungas arenor.

Att dessa aktörer utifrån sin egen kontext arbetar för att möjliggöra möten mellan din verksamhet och målgruppen och senare också bistår i att skicka vidare information, kring arrangemang som anordnas med bas i det målgruppen har kommunicerat, är framgångsfaktorer. Är ni flera som tycker att uppsökande verksamhet är bra kan ni inleda samverkan på bred och gemensam front och forma den så att det passar er!

“Det är bra att vara ihärdig (läs tjugitig). Var angelägen!”

Engagemangsguidernas erfarenhet är att det är stor skillnad på skolor och fritidsgårdar vad gäller tillträde. Skolor är ofta mer restriktiva med att ge tillträde. En hämmande faktor för uppsökande och kartläggande arbete är att tillträde enbart ges under kortare tid eller enstaka gånger. Exempelvis kan det vara svår tidsbrist inom skolor eller att projektet du vill presentera kan verka abstrakt. Ibland beror det på att skolor har föreställningen att en förening vill marknadsföra sin egen förening för att få fler medlemmar. Det är ju just det Engagemangsguidesprojektet och det grundlägg-

gande förhållningssättet på vilket projektet är byggt, inte går ut på, utan att kanalisera engagemang som är det viktiga.

Förutom tidsbrist kan det vara så enkelt som att det är ointresse bland potentiella samverkanspartners, så som personal inom skola/fritidsgårdar/boenden, som gör att tillträde ej ges. Det är ju givetvis frustrerande men inte alltid något att göra åt.

“Därför är det återigen viktigt att arbeta uppsökande på bred front och med flera aktörer involverade i arbetet och att inte heller ge upp!”

Här kan kommun- eller stadsförvaltningstjänstepersoner, rektorer eller andra med beslutsfattande makt kring skolors, fritidsgårdars och gruppboendens arbete tydliggöra behovet av samverkan om det skulle vara så att exempelvis lärare och skola ej ser ett utrymme för samverkan inom skolans tid. Personer på beslutsfattande positioner bör helt enkelt skapa förutsättningar för samverkan.

Kanske är det interpersonellt samarbete som behövs och ibland är det samverkan i nätverk med många flera aktörer med olika funktioner som behöver samverka för att lyckas med ett positivt resultat. Låt behovet i din kontext styra vad för typ av samverkan i uppsökande syfte du initierar. Var också öppen för att samverkan kan komma att förändras, utvecklas eller avvecklas. Det viktiga är att hålla ögonen på målet – att nå fler unga!

Hur initierar jag då samverkan?

Nu vet vi en hel del! Vi vet vilka vi vill nå, var de finns, hur vi samlar informationen kring engagemanget och vilka som kan möjliggöra detta. Då kommer vi fram till hur göra för att börja samverka?

När kärnan i projektet presenteras, att tillvarata ungas engagemang i föreningslivet och möjliggöra för unga att få en meningsfull fritid inom föreningslivet, brukar de flesta som möter unga i sitt yrkesliv tycka att det är en god idé att slå sina kunskaper och ingångar ihop. På samma sätt som vi tidigare beskrev språk som en ingång till målgruppen är också språk en möjliggörare för ingångar till arenor där målgruppen finns. För att få tillträde till platser där målgruppen befinner sig behöver vi ha ett språk som tilltalar de arenor dit vi vill ha tillträde, i Engagemangsguidernas fall, skolor, boenden och fritidsgårdar. Språk är makt och vi bör förhålla oss till det på ett sätt som möjliggör för tillträde till de arenor där målgruppen befinner sig. I alla fall i den första kontakten med möjliga samverkansparter, när en första kontakt är gjord spelar det ofta mindre roll vem som kontaktar för att få tillträde. Våra erfarenheter säger oss att det främst handlar om att det är att vara anställd som inger förtroende hos de du kontaktar.

En lokalt ansvarig person i Engagemangsguidesprojektet är då en främjande faktor på det sättet att denna möjliggör att öppna dörrar till arenor där unga finns. Om någon Engagemangsguide tar den första kontakten är det viktigt att som ledare av projektet visa att det finns en organisation bakom den ideella. Att uppvisa vem det är som äger projektet gör också att samverkansparterna har någon att ställa som ansvariga, vilket skapar trygghet och är förtroendeingivande. Men främst handlar

det givetvis om att presentera projektet och förhållningssättet projektet är byggt på, på ett bra sätt. Fokusera framförallt på kärnan för varför vi vill nå unga; att möjliggöra för ungas engagemang och meningsfulla fritid, ökad inkludering i och inflytande inom föreningslivet, ej medlemsrekrytering.

Vad gäller kommunikationsmedel för att inleda samverkan kan det ibland vara svårt med mail och telefon generellt. Det är bättre att personligen möta den person du vill nå. Kroppsspråk och andra attribut som inte görs tydliga via telefonen eller mail gör det enklare att få tillträde. Plus att det är bra att visa sitt engagemang för arbetet genom att uppsöka någon du vill nå personligen. Mail och telefon fungerar också givetvis men se då till att det är rätt kontaktuppgifter till rätt person du vill nå. Om du har svårigheter med att nå rätt person kan du använda kommunens eller stadens hemsida för att få kontaktuppgifter till möjliga dörröppnare inom skola eller kommundrivna boenden och fritidsgårdar. Kom ihåg att också involvera kommun- eller stadsförvaltningar för att se om eller hur dessa kan öppna dörrar till din målgrupp.

En annan ingång till samverkan är att se hur Engagemangsguidernas egna dörrar till arenorna där unga finns ser ut. Kanske är de eller har de varit elever i en skola eller bor/har bott på ett boende och kan presentera projektet eller verksamheten i sin klass, parallellklass eller på boendet? Alla ingångar är bra ingångar så var kreativ och envis, nyfiken och angelägen när du jobbar för att samverka kring uppsökande arbete.



När vi har fått nej:

NÅGRA ARENOR har som policy att de inte släpper in någon extern aktör.

TIDSBRIST (exempelvis på grund av nationella prov). Välj därför att initiera samverkan vid början av terminerna! Det ger dig hela terminer att arbeta på!

INGEN KOMMUNICERAD anledning – hög frustrationsfaktor!

FÖR MÅNGA PROJEKT som redan är på skolan. Se då hur du kan samverka med dessa för att ge ett så stort avtryck som möjligt hos målgruppen.

SÅ HÄR GÖR VI!

Dessa tillvägagångssätt behandlar uppsökande arbetets alla delar som vi ovan har gått igenom och som vi använt i Engagemangsguidesprojektet inom KFUM. Tips på hur att arbeta uppsökande och kartläggande metoder finns för att undersöka vad det är målgruppen vill göra, samt exempel på sätt att samverka för att få tillträde till ungas arenor.



“Kolla in KFUMs metodbank på [metoda.kfum.se!](http://metoda.kfum.se)”

För uppsökande verksamhet

HUR BÖRJA? Ett något självklart tillvägagångssätt är att vara där unga är och att alltid ha med kartläggningsmetoder som enkäter, övningar eller lekar förberedda. Att spendera mycket sammanhängande tid på en plats med unga ur målgruppen är verkligen en framgångsfaktor. Då kommer det ofta mycket frågor och kommentarer kring projektet, dess mål och utgångspunkter. Att fysiskt möta målgruppen gör att de och du får ett ansikte, att ni känner varandra. Sitt med, prata och förklara varför ni är på plats, vad ni vill veta och hur ni planerar att göra verklighet av det unga vill. Det blir ett möte, samtal och en personlig relation. Om ungdomarna är ovilliga att svara eller känner att språket är en svårighet så har vi i vårt projekt suttit bredvid och ställt frågorna men skrivit ner svaren eller stödord från samtalen själva i enkäter eller på annan plats för att minnas.

Kanske finns det publika arenor där unga samlas under raster i skolmiljö eller på boenden? Café, uppehållsrum eller stora passager som kan användas för att marknadsföra projektet eller försöka bygga relationer där ungdomar är. Undersök möjligheterna att vara där om du får nej till tillträde i klassrum exempelvis!

VAD BEHÖVS? Ha alltid med ”kontaktpapper”, där de du möter har möjlighet att skriva upp sina kontaktppgifter för att bli kontaktade av er när ni gör saker. Tillåt användningen av sociala medier under den tid som du möter unga för att gilla facebooksidan, twittra eller ta en bild till instagram! Detta för att ge en ingång till att använda dessa kanaler för en kommunikation med målgruppen där de exempelvis kan ge förslag på vad de vill göra på fritiden eller se vad för aktiviteter som kommer att ske eller har skett. Att få målgruppen att lära känna projektet via sociala media gör att vi får

en annan tillgänglighet till dem och de till oss. Det skapar en kontinuitet och ett medvetande kring arbetet i vardagen vilket också skapar långsiktighet.

Använd också befintliga resurser där du möter målgruppen. Kanske finns det en gymnastiksal med tider för aktiviteter att använda. Om då också någon av Engagemangsguiderna exempelvis har tränarkunskap i någon idrott kan en spontan aktivitet uppstå vid mötet med målgruppen. Detta kan i sin tur leda vidare till andra aktiviteter och ett fördjupat kartläggnings- och uppsökande arbete.

MARKNADSFÖR ER publikt där unga är!

- Face to face
- Ha kontaktuppgifter till oss! Telefon, SMSa och ring! Mail, facebook, instagram, twitter! Använd alla möjliga kanaler!
- Enkäter
- Affischer och planscher med information och kontaktuppgifter
- Små informationsblad
- Visitkort

Kartläggande metoder

ANVÄND ENKÄTER! Att använda enkäter i uppsökande arbete ger målgruppen och Engagemangsguiderna något naturligt att tala om och en ingång till samtal. Det ger också mycket information till frågeställaren och är en form som också är enkel att översätta för personer som har språkutmaningar eller kommunicerar på andra sätt än med tal. Vår erfarenhet är att det i användning av enkäter skapas samlad och överskådlig information över vad för intressen och engagemang som finns bland målgruppen, samtidigt som det finns

utrymme för frågor och diskussion! Att ha en utgångspunkt för samtal kring engagemang, fritid, föreningar och ett verktyg för att driva samtalet vidare gör att diskussioner kring fritidsaktiviteter blir matnyttigt för de som ger informationen och för de som vill ha den. Sitt alltid med, samtala och diskutera när enkäter används och var alltid tillgänglig att hjälpa till vid frågor eller diskussion. Kanske läser personen på annat sätt än med ögonen, och pratar hellre än skriver. Därför är enkäter alltid bäst i kombination med samtal! Tänk också på att enkäter kan sätta ramarna för svaren en får och är som kartläggningsmetod både hämmande och främjande. Därför är det viktigt att vara lyhörd i användande av dem, speciellt i vilka miljöer och typer av uppsökande vi använder dem i.

POTENTIELLA FALLGROPAR! Det kan som nämnt vara ganska problematiskt med enkäter om de används i skolmiljö. Det kan bli som en uppgift ungdomarna gör utan att reflektera eller engagera sig i ordentligt.

Finns det förslag för att få igång målgruppens fantasi i enkäten måste vi vara medvetna om att som vi frågar får vi eventuellt svar. Viktigt är att se till så att ungdomarna inte låser sig vid förslagen. Att förslagen i enkäten är inspiration men att möjligheterna är nästintill oändliga! Därför är det viktigt att i enkäter ha mycket plats för ungas egna förslag! Förslag på fritidsaktiviteter kan också underlätta att förstå vad vi menar med engagemang om det finns oklarheter kring det. Du kan också givetvis formulera enkäter med frågor via sociala media.



GRÄV DÄR DU STÅR. Utgå ifrån Engagemangsguidernas vänner och bekantas bekanta. Testkör de enkäter ni format genom att be dem att svara på enkäter för att se om dessa behöver modifieras på något sätt. Det är också bra att ha tränat på att diskutera engagemang och inflytande innan Engagemangsguiderna möter er målgrupp. Genom att gräva där du står får du träna på att arbeta uppsökande samtidigt som du också kan få in information om fritidsintressen.

FRI ASSOCIATION. Detta är en övning för att få igång diskussioner kring engagemang och fritid för att sedan kunna samla den informationen eller diskussionerna. Nedan är ett förslag på sätt, givetvis kan du modifiera det för att passa dig, din kontext eller målgrupp.

Hur börja?

Förbered teman du vill att unga ska diskutera eller kom fram till det gemensamt med målgruppen. Till exempel:

- Engagemang
- Fritid
- Detta vill jag göra på fritiden
- Aktiviteter
- Efter skolan
- Förening
- Civila samhället

Presentera vad ni ska göra och vad som kommer att hända. Skriv upp ett tema synligt så att alla ser och låt alla tänka högt och fritt associativt kring temat. Det finns inget rätt eller fel utan det viktiga är att det kommer fram många associationer. Begränsa tiden och plocka sedan ut några saker att diskutera mer djupt för att se hur konkret du kan bli med en aktivitet eller idéer för samverkan.

Vad behövs?

Förbereda teman för association

Material att skiva upp alla förslagen på som är synligt för alla

Vad händer sedan?

Samla den information du får till en överskådlig karta med förslag på aktiviteter eller en uppsamling av informationen du har fått. Ha också några av de som var med under associationsövningen som referens så att allt som diskuterades verkligen kommer med i dokumentet!

FYRA HÖRN. Syftet med övningen är att få deltagarna att fundera över engagemang och fritidsaktiviteter. Syftet är också att ha underlag för diskussion med de du vill nå.

Hur börja?

Förbered påståenden eller frågor du vill att unga ska diskutera eller svara på. Förbered också vad de olika hörnen representerar vid de olika frågorna. Presentera vad ni ska göra och vad som kommer att hända.

Alla deltagare ställer sig i mitten av rummet och du läser upp ett av dina påståenden eller frågor. Deltagarna ställer sig i det av de fyra hörnen där de tycker deras svar är representerat. Deltagarna måste välja hörn men får byta om de ändrar sig under diskussionens gång. Ge sedan ungdomarna som har samlats i samma hörn tid att diskutera frågan eller påståendet i den mindre gruppen i respektive hörn. Om det är någon som är ensam i sitt hörn kan du som håller i övningen diskutera med den. Låt sedan de olika hörnen lyfta i storgrupp vad de diskuterade i sina smågrupper och hur de ställer sig till frågan eller påståendet. Låt diskussionerna flöda fritt en stund, beroende på hur mycket tid du har och samla sedan ihop hållpunkter som diskuterats under tiden.

Vad behövs?

Påståenden eller frågor förbereda för diskussion. Tänk på att ha påståenden och frågor som ger dig svar på det du undrar, alternativ som skapar diskussion och att också ge mycket plats för diskussion, i små och stora grupper.

Förslag på påståenden samt alternativ:

- Därför är jag inte med i en förening
 - Hörn A Vad är en förening?
 - Hörn B Kan inte
 - Hörn C Vill inte
 - Hörn D Annat
- Att kunna påverka sin fritid betyder
 - Hörn A Jättemycket
 - Hörn B Ingenting
 - Hörn C Att ha makt
 - Hörn D Annat
- Så här vill jag påverka min fritid
 - Hörn A Utbudet av aktiviteter
 - Hörn B Inget sätt
 - Hörn C Göra mer saker på fritiden
 - Hörn D Annat
- Detta vill jag göra på fritiden
 - Hörn A Precis så som jag har det
 - Hörn B Sport
 - Hörn C Kultur
 - Hörn D Annat

Vad händer sedan?

Använd de diskussioner som sker i de fyra hörnen som underlag för att få en bild av vad unga vill göra på sin fritid. Antingen om du använder det direkt för att slussa vidare unga till föreningar, planera aktiviteter eller som vidare diskussion med unga.

Tillträde till ungas arenor

SAMVERKAN. Du initierar samverkan genom att för de du är intresserad av att samverka med och informera om varför ni vill komma i kontakt med eleverna, om projektet och dess utgångspunkt; att engagera, inte medlemsvärva. Var också tydlig med vikten av att denna information förmedlas till målgruppen så att de är förberedda när vi möter dem.

För att komma in på vissa arenor behöver du vara tydlig med att alla parter kommer att få ett utbyte av samverkan. Det är inte bara en part som kommer att gynnas av att samverka utan det finns något för samtliga parter att vinna.

Se till så att de parter du vill samverka med vad gäller uppsökande arbete får ett ansikte på Engagemangsguiderna. En framgångsfaktor i KFUMs projekt har varit att Engagemangsguider uppsökt arenor och ansvarig personal personligen och presenterat sig och projektet för rektor, lärare och kurator för att få tillträde till klasser och målgruppen.

INVOLVERA kommunens eller stadens tjänstepersoner och politiker i projektet! Ge information om vad arbetet går ut på till de personer som kan möjliggöra för projektet utifrån sin kontext och expertis! Exempelvis med kontakter till potentiella samverkanspartners, lån av

lokal eller ekonomiskt stöd för material. Både stora och små bidrag är ju ofta uppskattat! Beskriv vikten av ditt arbete i området, för unga och för föreningslivets demokrati. Ställ också frågan; vad kommunen eller staden kan erbjuda i utbyte för att möjliggöra arbetet mer?

Tydliggör vad för fördelar hela kommunen eller staden kommer att dra av er uppsökande verksamhet specifikt och arbetet med Engagemangsguidesprojektet för att förverkliga ett inkluderande föreningsliv och ungas inflytande. Du bidrar med något mycket värdefullt, som om kommunen eller staden skulle göra det, skulle kosta enormt mycket pengar! Verksamhet som staden/kommunen/området nu får helt kostnadsfritt. Var stolt och tydlig med ditt arbete och vad för konsekvenser ett utblivet arbete eventuellt blir för unga, för civila samhället och inte minst i förlängingen för demokratin i landet.

Vad behövs praktiskt?

Vi har tagit reda på var målgruppen finns och vilken typ av samverkan vi vill göra. Vi har samverkat för att ta oss in på arenor där målgruppen finns. Vi har förberett olika typer av kartläggningsmetoder. Vad behövs då rent praktiskt i allt detta uppsökande arbete? Nedan finns en checklista att se över innan och under arbetet med uppsökande verksamhet.

ENGAGEMANGSGUIDERNAS erfarenhet är att det är mycket uppskattat och framgångsrikt att initialt ha något som fångar intressen, något spektakulärt för att få uppmärksamhet! Som en film om aktiviteter eller en i ögonfallande presentation eller rolig övning med de unga vi möter.

TILLGÅNG TILL och användning av sociala medier, som facebook, instagram, youtube, officiella hemsidor och bloggar, där målgruppen kan söka information om projektet vidare eller där de kan kommentera med förslag på intressen och engagemang. Därför är det också viktigt att allt som görs inom projektet dokumenteras och hur det har gått! Gärna med bilder och framtida arrangemang tillgängligt!

TELEFON och kontakuppgifter till Engagemangsguiderna! Alla olika typer av kontaktinformation som är tillgängligt och passar de flesta!

ENKÄTER eller andra kartläggningsmetoder, för att samla information kring viljor och intressen.

ETT HELT GÄNG med pennor (gärna med projektets eller verksamhetens logga på!) att använda (och behålla) vid enkäter eller för att komma ihåg vad målgruppen har för förslag på intressen och aktiviteter.

FÖRENINGSGUIDER, från stadens eller kommunens hemsida.

FOLDER som presenterar föreningen/verksamheten.

Nu vet du alltså mer om den första delen av arbetet med Engagemangsguider som ett sätt att arbeta för ett inkluderande föreningsliv och för att öka ungas engagemang i föreningslivet. Du vet bättre vad som främjar uppsökande och kartläggande! Du vet mer om hur du behöver göra och med vilka du bör arbeta för att göra arbetet ännu bättre och effektivare. Du vet var du ska börja arbeta och har en klarare bild av ungas intressen och engagemang! Då är det dags att se till så att dessa blir verklighet och att engagemanget kanaliseras inom föreningslivet. Om detta kommer du läsa i nästa kapitel som behandlar samverkan.

TIPS

BÖRJA DÄR din målgrupp är.

ANVÄNDA RYKTET ni har och plancher, affischer för att marknadsföra er på platser där er målgrupp finns.

KONKRETISERA projektet och vad en kan göra på fritiden i exempelvis enkäter.

VAR ÖPPEN

ATT HA SAKER att bjuda på är en bra idé! En klubba eller muffins mot en bra idé är ett beprövat och framgångsrikt koncept!

FINNS DET INGET föreningsregister i din stad eller kommun? Kanske kan en del av dina resurser läggas på att från din verksamhetsida skapa ett lättnavigerat register. För inspiration se <http://vadskejaggora.se>.

Kreativitet

Att arbeta med att uppsöka nya målgrupper, att lyssna på vad de unga vi möter har för intressen och att sedan göra ditt bästa för att möjliggöra detta, det kräver kreativitet. Vad är då egentligen kreativitet? Jo, det är förmågan att konstruktivt aktivera, stimulera och använda fantasin på olika sätt och i olika sammanhang. Det är att aktivt sträva efter att tänka i nya banor och göra nya kopplingar. Som med allt annat så blir du också bättre på att tänka kreativt ju mer du tränar på det. Så utsätt dig för utmaningar och förvandla ditt



nej det går inte, till OM, hur skulle jag göra då! Det kanske inte löser ditt direkta problem, men det kommer definitivt att få dig att tänka i andra banor och använda fantasi.

Potentiella fallgropar

Vi vill också presentera några fallgropar och utmaningar som vi mött under våra två år med projektet och tipsa andra om dessa för att minimera risken att du hamnar där.

En stor utmaning vi har mött är att personalen på skolor, grupphem och ungdomargårdar inte har informerat ungdomarna att vi ska komma och det kan bli lite förvirring kring vilka vi är, varför vi kommer och vad vi egentligen vill. Därför är det viktigt att personalen också informerar om att vi kommer.

Bruset i social media kan vara en utmaning. Det finns helt enkelt för mycket information. Det kan vara svårt att förstå hur en pedagogiskt lägger upp en bra enkät på nätet för att få in så många svar som möjligt samtidigt som det kan vara svårt att svara då en inte riktigt förstår vad det är en svara på.

Se till så att rätt kommunikationskanaler används för kommunikation med olika personer. Ibland är det lättare att använda sms med målgruppen än mail till exempel. Medan med samverkan i uppsökande syfte är personlig kontakt eller att ringa bäst.



5. Gör mer för fler - samverka!

För att tillvarata ungas engagemang baserat på deras egna intressen och viljor, behöver du samverka för att kunna tillgodose de intressen som finns. Målen i Engagemangsguidesprojektet, att engagera fler i föreningslivet, möjliggörs alltså via samverkan. I Engagemangsguidesprojektet handlar det också om att använda samverkan som en process och ett verktyg i verksamheten för ett mer inkluderande föreningsliv och i förlängningen också ett mer demokratiskt föreningsliv.



Men samverkan är ingen lätt nöt att knäcka. Det kan vara komplicerat. Det handlar inte bara om att människor ska närma sig och mötas. Det finns flera parametrar som måste tas i beaktning. Det är grupper som ska fungera, byråkrati att överkomma och ha tålamod med, misstänksamhet och ”konkurrens”, dåligt uppdaterade kontaktuppgifter, personal- och ledarbrist, personer som inte kommer överens och fulla kalendrar. Men det är också att nå flera unga, det är att få tillgång till kompetens och resurser du saknar men behöver, det är att effektivisera och att jobba långsiktigt. På grund av detta blir samverkan smart då summan och värdet av samverkan blir större än om en aktör hade gjort något solo.

“Därför väljer vi att se samverkan som en möjlighet att göra mer för fler!”

I denna bok används, som vi tidigare nämnde, begreppet samverkan för att förklara samarbete med flera olika aktörer i ett flertal led med ett eller flera gemensamma mål. Satt i relation till arbetet med Engagemangsguideprojektet betyder det konkret att samarbeta i flera led med aktörer som träffar målgruppen (vilket diskuterades i kapitel 4), organisationer inom civilsamhället eller andra som på något sätt vill främja ungas engagemang i föreningslivet. Detta görs praktiskt genom att använda samverkan som ett medel och ett sätt att ta dig, ditt projekt eller förening från punkt A till punkt B. Men för att få detta mervärde och långsiktighet är det viktigt att ta de steg du läste om i inledningen, nämligen att också använda samverkan i alla faser av ett projekt, aktivitet eller verksamhet, före, under och efter. Före, genom att inkludera samverkan redan i planeringsfasen och inkludera dina partners i tänket kring din verksamhet eller aktiviteter som planeras. Under, genom att använda dina partners kompetenser och/eller resurser under

själva genomförandet. Efter, genom att tillsammans utvärdera och följa upp! För att se hur allt fungerade, prata om genomförandet och planeringen. Hur ser framtiden ut, vad mer kan vi samverka kring? Hur planerar de samverkansparter som unga vill engagera sig i att arbeta för ett fortsatt inkluderande föreningsliv? Och hur kan vi hjälpas åt i detta arbete? Nedan kommer du att läsa om hur vi har arbetat med samverkan i Engagemangsguideprojektet och tips på hur du kan planera, strukturera och arbeta med samverkan!

Samverkanstips - håll ögonen på målet!

Vi ska vara ärliga med att det inom föreningslivet ibland kan uppstå en konkurrenssituation mellan föreningar då unga ofta utgör en målgrupp för fler. Men, om vi istället väljer att lägga fokus på att det är engagemanget hos målgruppen som är det viktiga och inte medlemsrekrytering i sig, kommer samarbete att flyta smidigare och eventuellt också bli fler. Om du tar uppdraget på allvar och är tydlig med att ta tillvara på ungas engagemang och intressen oavsett vad det intresset är och var det kanaliseras, har vi märkt att just detta är en framgångsfaktor för samverkan. Håll alltså ögonen på målet!

Vad är då mervärdet?

Det finns flera mervärden att ta i beaktning och det finns många som gynnas av samverkan. Målgruppens mervärde av att fler samverkar inom föreningslivet och med andra sektorer, är att de snabbare kan få stöd att hitta och kanalisera sitt engagemang inom föreningslivet och få ingångar till civilsamhällets organisationer. Saknas eller efterfrågas någon typ av aktivitet i området

gynnas målgruppen av att föreningslivet, kommunen eller staden samverkar för att ta den verksamhet som saknas till området. Genom samverkan med föreningar blir arbetet med Engagemangsguider att slussa eller lotsa ungdomar in i föreningslivet, lättare. En redan etablerad kontakt gör att vi lättare kan slussa en ungdom till en förening som har den verksamhet unga är intresserade av, än att låta det ta tid och hitta föreningen, förklara projektet för föreningen och sedan introducera ungdomarna. Det blir lättare, enklare och mer effektivt genom samverkan. Det blir också lättare att samarbeta kring och finna lösningar på eventuella utmaningar vad gäller ett medlemskap eller engagemang i en förening om vi inom föreningslivet tar vårt ansvar och samverkar för att få fler unga in i föreningslivet.

Förutom att samverka för att få tillgång till arenor där målgruppen finns, vilket ger ett mervärde för ditt projekt, så kommer samverkan att ge positiv verkan för fler människor i andra verksamheter också. Tydligt är att föreningslivets mervärde är att föreningar genom att samverka med Engagemangsguidesprojektet utan en riktad ansträngning kan nå fler unga.

“Att bredda föreningens målgrupp utan att egentligen lägga ner tid på det!”

Engagemangsguiderna är en kanal mellan föreningslivet och kanske inte bara er målgrupp utan också andras. Ett aktivt användande av varandras kompetenser gör också att anordnandet av aktiviteter eller event blir lättare, mer effektivt, billigare och dessutom kommer fler unga på arrangemanget. Vi kan tillsammans således göra mer för fler. Och vi gör det bättre och lättare för alla inblandade. Bättre för att den kompetens som

behövs kommer att finnas och alla möjliga olika resurser är större om vi hjälps åt och samverkar.

Det samlas och skapas genom samverkan och möte med fler unga mer erfarenheter och kunskap för oss att också använda i andra sammanhang och i andra verksamheter. Vi kan dela idéer och utveckla andra verksamheter eller projekt baserat på lärdomar från samverkan och partners i samverkan. Mycket (om inte allt!) av det vi gjort i KFUMs Engagemangsguidesprojekt har skett i samverkan, då vi insett att vi inte är oss själva nog för att ta ansvar för att få ett representativt föreningsliv i Sverige. För att tillgodose intressen och viljor som finns bland icke föreningsaktiva måste vi samverka. Annars blir det mindre för unga icke föreningsaktiva att göra baserat på deras intressen och vi ökar varken ungas inflytande över föreningslivet, skapar mer inkluderande föreningar, utvecklar vår egen verksamhet eller lever upp till föreningslivets del av ansvaret vad gäller förverkligandet av barnkonventionen.

Olika former för och av samverkan

Nu är du alltså övertygad om det viktiga och konstruktiva i att samverka. Vad finns det då för samverkan att ta sig an? Som tydliggjorts finns det olika former av samverkan, med vem en samverkar, hur detta sker och i vilket syfte. Till vilken grad samverkan sker kommer att skilja sig mellan olika typer av samverkan och i arbetet med olika aktörer. Detta är helt ok! Alla kan inte och bör inte samverka på samma sätt med alla aktörer. Olika aktörer har olika resurser, kompetenser och möjligheter, vilket påverkar potentialen i samverkansarbetet.

Den samverkan som vi beskriver i detta avsnitt är samverkan mellan parter som Engagemangsguidesprojektet

har arbetat med i arrangerandet av aktivitet eller som på andra sätt gjort arbetet att kanalisera ungas engagemang in i föreningslivet lättare. Vi har samverkat såväl horisontellt (samverkan inom föreningslivet, där jämbördiga, men olika, kompetens finns hos de samverkande parterna) som vertikalt (samverkan mellan föreningslivet och andra aktörer, där aktörerna i samverkan inte har samma typ av kompetenser, utan på något sätt står i ett hierarkiskt förhållande till varandra) och tvärasektionellt (samvekan mellan samhällets olika sektorer, offentlig sektor, förenings- och näringsliv). Detta betyder att olika aktörer inom samhället, så som skola och omsorg, föreningsliv, kommun och ibland också företag har varit involverade i vårt arbete. Det viktiga är att parter som kan bidra med något som gynnar ungas engagemang i föreningslivet arbetar tillsammans!

En annan form av samverkan vi arbetat med i Engagemangsguidesprojektet inom KFUM är samverkan i och genom nätverk. I arbetet med nätverksamverkan blir det enklare att samarbeta med prova på aktiviteter, tipsa om varandras verksamheter och aktiviteter samt underlätta för målgruppen att få en överblick av vad som erbjuds i föreningslivet i just ditt område/stad/kommun.

Vem samverka med?

Formerna för samverkan och i vilket syfte vi samverkar bestämmer alltså vem eller vilka samverkan kan initieras med. Inom KFUMs Engagemangsguidesprojekt har vi alltså bland annat samverkat kring, uppsökande arbete, informationsspridning, kartläggning, anordnandet av aktiviteter samt att slussa unga in i föreningar. Detta har gjort att KFUM har samverkat med parter som kan möjliggöra för oss och i förlängningen unga. Dessa har varit: fältassistenter, skolor (lärare, rektorer, kuratorer,

studievägledare, cafépersonal, resurspersoner, specialklasser), boenden för nyanlända ungdomar och transitboenden, fritidsgårdar (ansvarig personal och fritidsledare) som du läste om i kapitel 4, föreningar, projekt och organisationer inom civilsamhället samt kommuner och stadsdelsförvaltningar. Engagemangsguidesprojektet har haft utgångspunkten att alla aktörer som på något sätt är potentiella möjliggörare för projektet och för arbetet med ett inkluderande föreningsliv kan vi samverka med. Men, de aktörer vilka är viktigast att samverka med är föreningar eller organisationer som har den verksamhet som unga efterfrågar och som du genom ditt kartläggande arbete har fått en bild av!

“Samverkan kan inte vara ett mål i sig utan är ett bland flera medel för att uppnå ett gemensamt mål.”

Främjande för samverkan är förmågan att se till övergripande mål, att parterna vill åt liknande håll, och inte fokuserar på eventuell konkurrenssituation eller medlemsrekrytering. Ofta är också tydlighet kring vad vi vill samverka kring och förväntningar kring arbetet underlättande för ett konstruktivt samverkande arbete. Närhet till varandra är också en främjande faktor för samverkan och något som påverkar vem vi väljer att samverka med. Det kan vara geografisk eller värdemässig närhet. Det handlar mest om att ha tillgång till varandra och att unga genom vår samverkan får tillgång till föreningslivet på orten eller i området. Om bra transport till andra områden finns att tillhandahålla är det givetvis något som möjliggör för samvekan mellan parter som också är skilda geografiskt. Närhet skapas också genom interpersonell kontakt genom att mötas och genom nyfikna personer. Att också förmedla en känsla av engagemang för de du vill samverka med och

deras verksamheter och arbete är lika främjande som att vara öppen och intresserad.

Underlättande för samverkan är också flexibilitet. Att aktörer som vi vill samverka med är flexibla och förstående för att det till aktiviteter kanske inte kommer lika många som vi trott och att det ibland kan finnas utmaningar med språk att överkomma. Vi ställer ofta mycket olika frågor till våra partners för att sedan återkomma med ännu mera frågor när vi har fått ett svar. Det är mycket kommunikation fram och tillbaka med samverkansparter vilket kräver flexibilitet och tillgänglighet. Det går eller kan gå ganska långsamt eftersom allt vi gör bygger på målgruppens egna intressen och viljor. Då är det egentligen en förutsättning att de vi samverkar med är införstådda i varför det kan vara tungt och gå långsamt ibland.

“Att ha lösningsfokus och ett engagemang från partners är därför stora främjande framgångsfaktorer!”

Men, Engagemangsguiderna har också diskuterat möjligheten i att verkligen samverka med alla och kommit fram till att det finns vissa begränsningar till samverkan. Det är till exempel svårt att samverka med aktörer som inte gjort analysen att ökad mångfald inom föreningslivet är viktigt eller vilka har en föreningskultur där alla faktiskt inte är välkomna. Elitsatsningar inom föreningar är svårt att samverka med av denna anledning, då alla indirekt inte är välkomna, bara de bästa eller de som vill bli bäst.

I beaktning måste också tas att vi inte kan inleda ett samarbete och utlova en möjlighet till en meningsfull fritid i någon förening som inte är anpassad för ungdom-

mar med funktionsnedsättningar och deras behov. Ungdom med funktionsnedsättningar kanske därför inte ska uppmuntras att engagera sig i föreningar som inte kan eller vill tillgodose de behov som dessa ungdomar eventuellt har. Vi bör då istället uppmuntra och arbeta för en anpassning från föreningens sida. Vi som arbetar med Engagemangsguidesliknande projekt har ett ansvar att leva upp till det vi visar unga är möjligt inom föreningslivet. Annars finns risken att vi motarbetar själva syftet med projektet och istället undergräver ungas förtroende för och engagemang i föreningslivet. Vi bör samtidigt också vara tydliga med att vi trots våra ambitioner och mål inte kommer att ha möjlighet att tillgodose allas intressen hur mycket vi än samverkar!

Det är också problematiskt att samverka med föreningar eller organisationer som bygger på odemokratiska värderingar och som underminerar demokratin i landet. Samverkan bör ske med partners som vi delar betydande storlek av våra värderingar och vår värdegrund med. Arbete med projekt som Engagemangsguider bör inte heller aktivt stötta någon som vill starta föreningar som bygger på odemokratiska värderingar. De verksamheter och aktörer vi samverkar med bör vara baserat på demokratiska värderingar och alla ska vara välkomna! Slutsatsen vi kommit fram till är alltså att det finns gränser för samverkan, men att dessa måste dras i den kontext du befinner dig i.

Föreningar eller aktörer som är sig själva nog är ofta bromsande vad gäller samverkan. Fasta strukturer och gamla synsätt inom föreningslivet där samverkan inte är intressant eller också kanske förknippas med konkurrens, vilket bidrar till ointresse bland potentiella partners, är en mycket hämmande faktor vad gäller samverkan. Oberoende av anledning är det en utmaning och något som hindrar samverkan. Det kan vara praktiska

faktorer som brist på personal eller ledare, vilket gör att det inte finns resurser för att faktiskt samverka. Kanske är det också dessa aktörer som är i störst behov av samverkan och arbetet med Engagemangsguidesliknande projekt. Det är mycket frustrerande att vilja samverka, se behovet av det och också vad samverkan skulle kunna ge för resultat för ungas engagemang, men att de vi vill samverka med inte ser värdet. Varken värdet i att samverka eller värdet av att ha en inkluderande förening eller öka ungas inflytande över föreningslivet. Tyvärr har vi inget svar på hur detta kan undvikas. Det medskick Engagemangsguiderna vill göra när dessa utmaningar visar sig är att behålla fokus på varför arbetet görs, för vem arbetet görs och vilka potentiella konsekvenser ett uteblivit arbete har. Då blir ett nej inte lika nedslående.

Något som begränsar samverkan är också svårigheter att hitta partners i områden där du gör projektet. Det kanske faktiskt inte finns några föreningar att samarbeta med kring aktiviteter som unga vill göra. Ett sätt att lösa denna utmaning kan vara att ta fram information om hur föreningar eller studiecirkelar startas och stödja unga som vill starta egna föreningar. En annan kanske mer långsiktig lösning är om en befintlig förening i en annan del av staden eller kommunen startar en sektion i området med samma typ av verksamhet. Så, i arbetet med Engagemangsguidesprojekt, fokusera på att hitta lösningar för ökad verksamhet i området, men kom också ihåg att inte uppfinna hjulet på nytt!

Ett kartlagt föreningsliv är ett tillgängligare föreningsliv

Nu vet du varför samverkan är bra och lite om vem du kan och bör samverka med. Det vidare ledet i att arbeta med Engagemangsguidesprojekt är att lotsa och slussa

de ungdomar vi möter, in i föreningslivet baserat på deras intressen. Då behöver du veta vad för föreningar som finns i närheten och som har den typ av verksamhet som målgruppen icke föreningsaktiva unga är intresserade av. För detta behöver du undersöka utbudet vad gäller föreningslivet i området där du jobbar. Du behöver alltså på samma sätt kartlägga föreningslivet som du kartlagt ungas intressen och viljor. Detta påverkar ju också din kunskap om vem du samverkar med!

Det är mycket vanligt att det i projekt sammanställs eller skapas olika kontaktnätverk. Dessa förfaller eller används mindre ofta när det specifika projektet sedan är nedlagt. Att använda dessa redan etablerade kontaktlistor i det område där din verksamhet finns är därför en mycket viktig ingång för att kartlägga föreningslivet! Se också över andra verksamheter inom den egna föreningen eller med andra i närheten som redan har etablerade samarbeten som din verksamhet också kan använda eller göra så att du kommer vidare till andra kontakter.

Att även använda sig av din kommun eller stads hemsida för att kartlägga föreningar eller andra samverksaktörer i området är ett enkelt sätt att få överblick över föreningslivet i orten eller i området där du jobbar. Det finns inom vissa kommuner och städer en föreningsflik på stadens eller kommunens hemsida, där det ibland finns föreningsregister indelat per område. Hemsidorna är ofta informativa och relativt lättnavigerade, men inte anpassade för alla ungdomar, varför du inom projektet behöver se till så att det arbetet görs åt unga. Och att också se till så att påtryckningar görs för att från stadens eller kommunens håll skapa ett användarvänligt verktyg för unga att få en överblick över föreningsverksamhet i området!

Hur samverka?

Förutom samverkan i uppsökande och kartläggande syfte som vi diskuterade i kapitel 4 vill vi ge några konkreta förslag på samverkan som Engagemangsguiderna har arbetat med. Det är viktigt att dessa sätts i relation till din kontext för att bli så lyckade som möjligt i ditt arbete. Främst handlar det givetvis om att se vad målgruppen vill göra och sedan med möjliga medel göra detta till verklighet. Det är det enklaste svaret vi kan ge på frågan HUR. Se till målgruppen viljor och intressen och samverkanspartners möjligheter och var kreativ!

Projektet Engagemangsguiders abstrakta struktur kan dock vara hämmande. Det kan ta tid och kräva ganska mycket av våra samverkanspartners att förstå det vi tar för givet i vårt arbete. Detta kan tydliggöras för samverkanspartners på samma sätt som när vi tydliggör arbetet för oss själva, nämligen att använda ungas intressen och viljor som grund i vårt arbete. Så enkelt som att fråga målgruppen och alltid återkomma till deras viljor och intressen och i görligaste mån försöka möjliggöra detta!

I KFUMs Engagemangsguidesarbete har arbetet i samarbete och samverkan med föreningar tagit dessa former:

ARRANGERANDET av prova på aktiviteter och spontan-idrott. Att unga har fått prova på flera aktiviteter under enstaka tillfällen. Spontan-idrott har inneburit att det funnits tid, plats och ledare för en viss typ av aktivitet men att det varit fritt att komma och gå som en vill. Ingen föransmälning eller annat har krävts.

FÖRENINGSDAGAR/MÄSSOR för att visa på och öka kunskapen om utbudet av föreningar i ett område eller på en ort. Det har också kombinerats med prova på workshops under mässan. Dessa kan vara tematiskt inriktade.

LÄNGRE KURSER för att göra aktiviteter möjliga för vissa. Många av de vi mött är inte föreningsaktiva på grund av ekonomisk utsatthet. För att kringgå att behöva betala medlemsavgift så har vi med partners anordnat längre prova på aktivetskurer där samverkanspartner har stått för ledare och lokaler medan Engagemangsguideprojektet inom KFUM finansierat kursen. Detta tills det att vi arbetat med föreningen i fråga för att finna en lösning på svårigheten att betala medlemsavgiften. Detta är också en metod att prova om grupper är fulla eller om en grupp vill starta i mitten av en termin. Samma metod har vi använt om det enbart finns elitsatsningar i den aktivitet målgruppen vill göra på fritiden.

SOMMARAKTIVITETER och lägergårdar är också svaret på HUR vi kan samverka. Kanske kan ditt Engagemangsguideprojekt eller verksamhet arrangera ett läger tillsammans med en lägergård eller finansiera ett antal friplatser för unga icke föreningsaktiva som vill åka?

STUDIEBESÖK vid föreningar, gå på matcher, teaterbesök, konserter, filmvisningar eller annat i anslutning till en förening.

FÖRSÖK ATT UTVECKLA fadderverksamhet genom samverkan. Detta innebär att unga ur målgruppen har kontakt med en person, antingen inom den förening ungdomen vill engagera sig i eller någon, exempelvis en Engagemangsguide, som följer med till aktiviteten och föreningen.

Vid initierandet av samverkan gäller det att ha god framförhållning, speciellt i en sektor där många är stressade och ofta har mycket att göra. Börja därför tidigt att sprida information om projektet till potentiella partners och var tydlig med viljan att samverka.

Ge gärna konkreta exempel på vad du jobbar med, hur arbetet har sett ut tidigare eller hur du vill att det ska se ut. Främjande förhållningssätt är också kretivitet hos alla inblandade i arbetet, men främst de som har initierat samverkan och som vill fortsätta den.

“Ibland behöver vissa aktörer en liten putt i rätt riktning för att förstå innebörden, vikten och kanske främst vinsten av att samverka.”

Då behöver initiativtagaren vara lösningsfokuserad och påhittig! Och också ha ett visst mått av uthållighet. Kontinuitet i kontakt och att det finns ett flöde i arbetet och planerna förstärker samverkan och också dess långsiktighet. Engagerade och drivna nyckel- och kontaktpersoner att initiera samverkan med underlättar arbetet och givetvis också graden av engagemang hos samverkansparter. Dessa nyckelpersoner behöver du som ansvarig ha kontinuerlig kontakt med! Bra är om dessa personer också kan förmedla vidare kontakter som öppnar dörrar för vidare samverkan. Att ha kontinuitet vad gäller kontaktuppgifter som stämmer till de personer som kan möjliggöra samverkan gynnar också arbetet långsiktigt. Håll dessa uppdaterade om projektet skulle läggas ner eller ledaren för projektet eller verksamheten byts ut så finns kontaktuppgifter kvar. Det innebär att ha en fungerande form för överlämning vid projekt eller anställningar. Tänk därför långsiktigt och bygg en samverkande struktur som fungerar oberoende av personerna i strukturen (så gott det går)!

Ge information till alla som bör vara och som du vill ska vara med i samverkansarbetet. Informationen bör vara lika för alla, för tydlighet och långsiktighet gäller det att vara transparent. Ett sätt att öka transparensen och tillgängligheten till samverkan är att exempelvis ha protokoll vid större träffar som handlar om samverkan. Detta för att de som inte är med vid dessa tillfällen ska känna att de är uppdaterade och kan vara med och samverka framöver.

Praktiska faktorer som någonstans att vara på möten eller för aktiviteter, något ätbart att bjuda på och möjlighet till kommunikation som telefon och internet främjar samverkan. Kommunikationskanaler som dels sprider information om projektet eller de aktiviteter vi samverkar kring, men som också öppnar dörrar och vidareförmedlar kontakter till möjliggörande personer. Det kan öppna upp för att få fler samverkansparter som vi kan arbeta med praktiskt och som i förlängningen också kommer unga människor till gagn. Brist på eller svårigheter med kommunikation är därför en mycket hämmande omständighet vad gäller samverkan. Ibland kanske det handlar om brist på kontakter medans det ibland är en brist vad gäller gemensamma kommunikationsplattformar, alltså hur och genom vilket media vi kommunicerar.

“Framförallt, låt ditt behov styra samverkan, hur ni samverkar och var kreativ! Nedan får du tips på hur du kan göra. Men igen, sätt det i relation till din kontext och modifiera för att passa!”

SÅ HÄR GÖR VI!



Nedan följer exempel på tillvägagångssätt för kartläggande av föreningslivet och samverkande för att tillgodose ungas intressen och viljor som vi använder i Engagemangsguidesprojektet inom KFUM.

För kartläggande av föreningar

NYCKELPERSON! Vad finns det för nyckelperson som har många kontakter i området? Hur får du tag i all den informationen? I många fall kan det handla om en endaste nyckelperson, en person som känner många som kan sätta dig i kontakt med fler personer bra för ditt projekt eller verksamhet. Kontakta denna person och knyt den till din verksamhet illa kvickt om det är möjligt! Eller ännu bättre; bli den personen själv!

FÖRENINGSMÖTEN! Arrangera ett föreningsmöte eller föreningskvällar, där alla föreningar i området eller närliggande områden presenterar sina verksamheter och där du får chans att presentera arbetet med Engagemangsguidesprojektet, vad det innebär och vikten av detta arbete. Kontakta alla föreningar i området och se till så att de skickar representanter för att gå på mötet. Inled med en kort presentation av vilka som är på mötet och vad för något de arbetar med just nu. Ha teman för era möten, som exempelvis diskussioner kring HUR vi kan nå fler med våra verksamheter. Vad kan vi samverka kring? Eller diskussioner kring gemensam problematik och med alla samlade försöka att hitta resurser och kompetens i rummet för att lösa problematiken. Undersöka möjligheterna för att bistå föreningar i samverkan när eller där det finns ledarbrist och utred

utsikterna att utveckla vissa föreningar med nya sektioner eller nya verksamheter där det behövs.

“SHERLOCK HOLMES”. Ge Engagemangsguiderna till uppgift att se över kommunen eller stadens föreningsregister och ta reda på möjligheterna att engagera sig i specifika frågor. Nästa steg blir att se över hur aktuella uppgifterna är i registret och kontakta ansvarig person om det finns utmaningar med sidan.

ÅRSMÖTEN! Varför inte bjuda in Engagemangsguiderna till olika förenings årsmöten? Att göra dem synliga och få ansikten på dem som en kan komma att ha behov av i närmandet av nya målgrupper! En kort presentation av verksamheten är också ett toppensätt för Engagemangsguiderna att få en inblick i andras verksamhet för att få en överblick av föreningslivet lokalt! Vet inte föreningar i din omgivning om att Engagemangsguiderna existerar och är främmande för arbetet för ett inkluderande föreningsliv och ungas inflytande, så är ett årsmöte en enastående plattform för att sprida informationen på ett relativt lätt sätt!

GRÄV DÄR DU STÅR. Att gräva där du står är en annan enkel metod för att kartlägga föreningslivet, eller åtminstone kunskapen om den. Brainstorma inom projektets Engagemangsguidesgrupp vad det finns för kunskaper om olika typer av föreningar, exempelvis idrott-, kultur-, samhällspolitiska- eller spelföreningar. Flera personer kommer oftast på mer än om en person själv skulle sitta och klura! Tänk brett vad gäller föreningar! Det behöver inte vara världens mest etablerade föreningar, kanske möter du unga som efterfrågar precis det en liten förening har att erbjuda! Se också över hur möjligheterna att starta egna föreningar eller sektioner inom föreningar ser ut på orten eller i ett område och hur du stöttar ungdomar att själva skapa sina egna föreningar

om det de vill göra inte finns i en förening eller om det bara finns elitsatsningar inom något de är intresserade av. Att kontakta studieförbund för information om hur en startar studiecirklar för att möjliggöra sitt intresse är också mycket nyttigt och kan hjälpa många!

Gör en runda kring vad Engagemangsguiderna brinner för och undersök sedan vilka möjligheter det finns att utöva dessa intressen i befintliga föreningar i kommunen eller staden, exempelvis genom att använda kommunens föreningsregister. På detta sätt kan en hel del intressanta upptäckter göras kring vad för utbud det finns inom föreningslivet på orten.

Samverkan med föreningar och organisationer för genomförande av aktiviteter

Ställ dig frågorna:

VAD VILL målgruppen göra?
VILKA KAN möjliggöra detta?

“När du har dessa svar finns det bara en sak att göra: inled samarbete!”

Om du har jobbat med kartläggningen av föreningslivet har du också förmodligen tillbörliga kontakter för samarbete och samverkan. Ring, maila, åk och hälsa på! Föreslå aktiviteter eller sätt att slussa in unga i föreningar, baserat på vad din målgrupp kommunicerat att de vill göra, till de som kan möjliggöra det på bästa sätt! Möter du motstånd? Använd då argument som du läst tidigare för att kanske öppna upp dörren för samarbete. Går inte aktiviteten att göra i samverkan, se över hur studieförbund kan göra det möjligt eller undersök

möjligheten att göra det inom din förening med extern kompetens om denna inte finns internt!

INOM OCH MED STADEN eller kommunen. Vet personer inom kommunens eller stadens olika förvaltningar och nämnder att ditt arbete med Engagemangsguider görs? Om inte är det bra att ringa och boka möte för att presentera arbetet! Om du inte redan har etablerade kontakter inom kommunen eller staden att använda genom andras verksamheter i din förening finns det ofta mycket information på din kommun eller stads hemsida. Se vilken förvaltning som passar bäst. Involvera tjänstepersoner och politiker inom kommunen genom att ge dem möjlighet att kunna hjälpa till att sprida information, bistå med tillträde till arenor eller kontaktuppgifter till, för projektet, lämpliga personer. Maila, ringa och hälsa på är lika viktigt här som i potentiella dörroppnare till ungas arenor eller möjliga samverkansparter! Ha en klar agenda och önskemål med din kontakt för tydlighetens skull.

FÖRENINGSMÄSSA. Det vi inom KFUMs Engagemangsguider har mött vid frågan; ”Varför är du inte föreningsaktiv?” är att många inte vet vad som finns att göra på fritiden i området. En fråga att ställa sig då är: hur många gånger samlas föreningar eller organisationer från det lokala föreningslivet på en och samma plats? Där unga får information, inspiration eller till och med testa på något de aldrig provat förr? Är svaret på denna fråga ”inte så ofta” eller ”aldrig”, är det en god idé att samla föreningar, organisationer och studieförbund under samma tillfälle och ge dem plats att marknadsföra sig själva för unga personer. Unga har då chansen att botanisera i flera olika verksamheter och framförallt få en liten överblick över en del av föreningslivet. Dessa mässor kan också tematiseras om du så vill nå en specifik målgrupp eller en viss typ av verksamhet visas upp.

Hur börja?

Tänk ut och gör en plan för mässan! För att komma igång behöver du svar på dessa frågor:

- När mässan ska vara, alltså datum och tider?
- Vilka föreningar eller andra aktörer ska vara med?
- Vilka ska vara besökare?
- Var ska mässan vara? Kanske ska det vara prova på aktiviteter under mässan? Detta påverkar givetvis också val av lokal.

Börja med att kontakta föreningar och organisationer och erbjud dem möjligheten att få ut information om sin verksamhet till många unga under ett tillfälle. Klura ut bra sätt för dig att få ut informationen till målgruppen. Behöver du smsa, ringa, besöka eller räcker det med sociala media och ryktesvägen, eller att samverkanspartner i uppsökande arbete skickar vidare informationen? Kanske kan du göra ett pressutskick och kontakta lokal media som gör att du når målgruppen brett! Planscher, facebookevent, information till lärare, boenden, fritidsgårdar? Hur eventet bäst marknadsförs i din kontext och till din målgrupp vet du, tillsammans med information från samverkanspartners, bäst.

Vad behövs?

- Kontaktuppgifter och sätt att nå ut till potentiella utställare och mässans målgrupp. Ha också någonstans besökarna kan kontakta dig och Engagemangsguiderna.
- Information att ge och tillgång till mässans målgrupp
- Någonstans för föreningarna att ställa sig och informera. Kanske har de med sig material de vill dela ut? Då behövs någonstans att lägga detta.
- Behöver någon av föreningarna någonting till en prova på aktivitet eller workshop? Ett rum, bollar,

projektor eller pennor?

- Att erbjuda fika, kaffe och frukt är alltid en bra idé! Speciellt om det ska göras workshops med någon fysisk aktivitet. Att också kunna ge ”goodiebags” med information om utställande föreningar och tips på föreningar och verksamheter att ge till besökare.
- Utvärdering som besökarna får chans att fylla i.
- Schema över prova på aktiviteterna om ni ska ha sådana. Kanske behövs det föransökan till workshops om sådana ska hållas under dagen?

Vad händer sen?

- Ha roligt med målgruppen under mässan! Finns närvarande för stöd, information eller diskussion!
- Utvärdera alltid! Gör i detta fall tre utvärderingar, en egen för ditt arbete/din förenings arbete, för de som du samverkande med och en som deltagarna under mässan får chans att fylla i. Vilka lärdommar kan ni dra och vad gör ni lika/annorlunda nästa gång?
- Blev någon av besökarna intresserade av föreningarna som var med? Någon som gick vidare och blev engagerad i föreningarna som var på plats? Eller kanske startade någon en cirkel? Tänk igenom hur du fångar upp intresset som skapas bland besökarna som kommer på mässan.

POTENTIELLA FALLGROPAR

Se till så att det inte blir för mycket information för besökarna att ta in under ett och samma tillfälle.



Får alla plats och har alla tillgång till lokalen? Förstår alla informationen? Finns det information på andra språk?

Omvärldsbevakning

Kanske sitter det en person i en annan stadsdel och arbetar med liknande verksamhet. Eller finns det personer med bra ingångar till en plats som för dig skulle vara svår att få tillträde till. Se runt omkring dig utifrån de behov och den plan du har och undersök om det finns någon du kan dra nytta av och som du med din expertkunskap och erfarenheter kan hjälpa i sitt arbete på något sätt. Hur kan samverkan bli en win-win situation för alla inblandade parter? När du omvärlds bevakar och hittar lämplig person är det bra att boka möte för att ge respektive verksamhet en chans att presentera sina verksamheter och diskutera framtida eventuella gemensamma beröringspunkter och samarbeten. Detta kan ske i mindre eller större grupper givetvis.

Nätverksskapande

MINDRE FÖRENINGSMÖTEN! Dessa är tillfällen för enbart föreningar att se på vilka sätt vi kan samarbeta på. Det är tillfällen för mingel och information, hur informellt eller formellt du som arrangör önskar. Det är både roligt och effektivt att göra olika typer av övningar

för att lära känna varandra, eller att ha ett bord med plats för visitkort för alla att förse sig med under mötet. Föreningsmöten kan också fungera som diskussionsforum där tematiska utmaningar eller annat diskuteras.

Samverkansmöte

Bjud in alla de möjliga och omöjliga aktörer som på något sätt kommer i kontakt med din målgrupp till ett möte för att diskutera potentiell samverkan. Det kan vara högt och lågt, huvudsaken är att gruppen är blandad och att förutsättningarna inför mötet är så lika som möjligt för alla. Var tydlig och transparent med vad det är du vill ha uträttat under mötet. Det kan vara en kontaktlista eller att alla ska träffa varandra, att en gemensam aktivitet ska vara planerad när alla går från mötet eller kanske att föreslå ett framtagande av en motion till kommunen.

Hur börja?

Tänk igenom vad du vill med mötet, varför ska alla träffas? Vad vill du ha åstadkommit med mötet? Vad är målen och syftet med mötet? Finns det några metoder eller övningar du vill använda för att de som kommer ska lära känna varandra eller för att ni sak få en kreativ dag/eftermiddag/helg/tid ihop?

Bjud in alla de du vill ska komma på mötet med en trevlig, tydlig och transparent inbjudan, där alla får lika mycket information. Ge också alla en chans att bjuda in vidare de personer de tycker vore lämpliga och konstruktiva att ha med på mötet. Det bidrar till att nätverket potentiellt blir större, starkare och att tillgång också ges till kontakters kontakter.

Vad behövs?

- En plan för vad du vill åstadkomma och dagordning för mötet
- Kontaktuppgifter till de personer du vill bjuda in
- En plats att vara på. Gärna en neutral plats så att förutsättningarna för de inbjudna är desamma. Annars kan det kännas som att den organisation vars lokaler mötet hålls i, att det är de som är sammankallande och det behöver ju inte vara så. Gärna centralt och såklart tillgängligt för alla.
- Någon som vill bli eller vara sammankallande till alla möten. Alternativt att den rollen är roterande, på samma sätt som platserna för mötet kan vara roterande. Då får alla tillfälle att strukturera ett möte och på så sätt ta upp de frågor de tycker är mest pressande och också chans att vara i olika lokaler och välja fika...
- Någon som antecknar och skriver en rapport från mötet.
- Vid slutet av mötet: ett datum bokad för nästa träff.

Vad händer sedan?

Skicka en "tack för att ni kom hälsning" till alla medverkande och bifoga anteckningarna med huvudpunkter, bra citat, bilder, eller annat från dagen, till alla som var med. Skicka gärna allt detta också till personer som ville men inte kunde vara med på mötet. Och kanske också personer som du tycker borde ha varit med på mötet...

POTENTIELLA FALLGROPAR?

Försäkra dig om att lokal och dokument är tillgängliga för alla.



Gör inte allt på en gång. Kanske hinner ni inte prata om allt under ett möte och alla kanske inte hinner prata med alla om allt. Så länge alla har varandras kontaktuppgifter och/eller ett nytt möte är utsatt så kan de som vill ta diskussionen kring vidare samarbete mellan de parter det berör.

Nu vet du mer om den samverkande delen av Engagemangsguidesprojektet, varför detta arbete är bra och hur du kan samverka för att få fler unga engagerade i föreningslivet. Då ska vi i nästa kapitel se över vad i sammanhanget runt dig och ditt projekt som möjliggör arbetet!

FUNDERA ÖVER



För att veta vilka vi ska samverka med är det viktigt att vi vet vad det är vi vill göra, vilka vill vi nå och vad vill vi att det ska få för genomslag? Beroende på om vi vill samverka kring en aktivitet så som prova på idrott eller ett samarbete för att nå och få förtroende bland unga, påverkar detta givetvis samverkansformen och vilka aktörer som är med. Ha detta klart för dig när du börjar inventera potentiella samverkanspartners.

Vad vill vi samverka kring? Vad behöver vi och vad skulle effektivisera mitt projekt?

Kan vår förening och organisation samverka med alla?

Vilka väljer vi att inte samverka med och varför?

TIPS

Var målmedveten, tydlig och transparent med målen! Var tydlig och öppen. Få med dig personer som möter målgruppen. För effektivitet och långsiktighet måste de förstå projektet och dess mål och se värdet i det. Få med dig kommunen på något sätt!

“Ge inte upp för allt i världen!”



FOTOGRAF: MARIANNE NÄSTRÖM

Sofia Henricsdotter arbetar som lokal samordnare för Engagemangsguiderna i KFUM Skellefteå och har varit med i projektet sedan starten hösten 2011. Sofia är en mycket föreningsaktiv person som brinner för ungas engagemang.

Vad är roligast i ditt arbete?

Att få chansen att arbeta med Engagemangsguiderna. Att få vara samordnare för dem, träffa dem och se hur de utvecklas!

Vad är mest utmanande i ditt arbete? Och hur löser du de utmaningarna?

Det svåraste är att hitta tid så att alla kan träffas någorlunda regelbundet. Och att försöka möjliggöra för dem att komma till sin rätt på bästa sätt. Jag löser dessa utmaningar genom att bland annat se till att vi träffas på olika tider och på olika platser. Och vi använder oss mycket av teknik. Om någon exempelvis är borta är den med på telefon. Men vi har också en bestämmelse med varandra att de som är på mötet är de som bestämmer.

Du måste ju vara en spindel i nätet, hur gör du för att ha koll på allt?

Jag har goda medhjälpare i Engagemangsguiderna! Vi träffas informellt nästan varje dag och på så vis påminner vi varandra om saker som vi eventuellt har glömt bort. Sedan finns det alltid anteckningar från våra möten och dessa tar jag ofta fram för att påminna mig om vad det är jag ska göra. Men du kan inte ha koll på allt, det kan inte ens en spindel.

Vad är viktigast med ditt arbete och varför?

Jag får inte svika mina Engagemangsguides, det är det absolut viktigaste. Jag får inte lämna dem hängande eller utsätta dem för något där jag inte kan backa upp dem. Det är därför jag jobbar med detta projekt, för att jag tycker så mycket om att se människor växa och se

dem utveckla sina färdigheter och upptäcka nya saker! Det vill jag vara med om och kan jag medverka till detta blir jag glad.

Om du skulle ge tips till någon som planerar att arbeta med Engagemangsguidesprojekt, vad skulle det vara för tips?

Jag skulle tipsa om att vara väldigt noga i rekryteringen av Engagemangsguider eller ungdomarna som du ska jobba med. Det har varit framgångsfaktorer dessa två år att de vi har jobbat med har varit ”rätt” personer. Du ska vara tydlig med vilka krav och förväntningar du har på dina ideella. Använd dig också av referenser. Gör intervjuer och lita sedan på din magkänsla. Men det viktigaste tipset jag har är att HA ROLIGT!

Varför borde alla föreningar göra denna typ av arbete?

Om du vill ha ett levande, dynamisk föreningsliv så vill du ju ha engagerade människor på alla nivåer. Då måste du ta reda på vad människors engagemang faktiskt är. Det arbetet vi gjort i Engagemangsguidesprojektet är ett sätt där en på ett personligt sätt kan få reda på precis det. Relationsbyggande är vårt jobb och då får du också mycket och användbar information vilket i slutändan kommer att ge ett dynamiskt och representativt föreningsliv! Jag tror att om du vill att svenskt föreningsliv ska ha en framtid för uppväxande generationer så tror jag att vi måste göra någonting. Det här kan vara ett sätt!

Tre tips för att lyckas att med att nå unga som idag inte är föreningsaktiva!

Åh vad svårt! Men det måste vara frågorna som vi har ställt i vårt projekt och som vi alltid utgår ifrån!

- Var där din målgrupp är och prata med målgruppen
- Berätta att det finns föreningar att göra något i
- Ordna mötesplatser för målgruppen OCH etablerade föreningar

Sedan är ett bra tips att utgå ifrån Engagemangsguidernas egna nätverk i det uppsökande arbetet! Speciellt om du har Engagemangsguider som själva tills nyligen ingick i din målgrupp.

Hur motiverar du Engagemangsguiderna i Skellefteå?

Jag försöker visa att jag tycker om dem och är glad för deras arbete, hur det än går! Det är också viktigt att inför andra berätta hur bra de är!

6. Sammanhangens betydelse



För att driva ett framgångsrikt projekt behövs det ofta mer än en bra idé och god planering. Du behöver bra förutsättningar! KFUMs Engagemangsguider ställde sig därför frågan; vad behövs i kontexten för att arbetet med Engagemangsguidesprojektet ska fungera och bli framgångsrikt? Vad möjliggör arbetet med ett projekt som tillsynes är väldigt abstrakt? Nedan kommer du att ta del av våra lärdomar av två år med projektet Engagemangsguider vad gäller vilka förutsättningar som bäst möjliggör för detta arbete!

Vad i ditt lokala sammanhang möjliggör projektet?

Det finns olika kontexter som möjliggör projektet. Den person som ska ansvara för projektet behöver ge arbetet bra förutsättningar, de ideellt aktiva i arbetet och den förening som ska driva projektet bör också främja arbetet för att det ska kunna göras till sin fulla potential. Nedan kan du läsa exempel på vad som är viktigt att ha i sin omgivning för att möjliggöra ett projekt likt Engagemangsguidesprojekt.

SAMORDNAREN, ANSVARIG PERSON. En person som ansvarar för projektet, håller i möten med de ideella, stöttar dem och har överblick över föreningslivet samt ingångar till alla typer av samverkan är mycket viktig i arbetet. Det som möjliggör är bland annat att den ansvariga personen ser värdet i projektet och också har förmågan att förmedla detta till eventuella samverkanspartners. Denna person behöver också ha ett bra kontaktnät i närområdet och inom staden eller kommunen för att få projektet igång men också för att öka samverkanspotential generellt.

“Att också ha förmågan att plocka ner och konkretisera något så abstrakt som projektets utgångspunkter är möjliggörande för projektet i sin helhet.”

Att den ansvariga personen även är driven nog att tidigt komma igång med uppsökande och kartläggande arbete. Detta för att Engagemangsguiderna tidigt kan nå unga för att förstå arbetets vikt och att de kan fylla en funktion i målgruppens fritid och liv, samt föreningslivets vinst av att arbeta på detta sätt.

Samordnare för detta projekt underlättar också genom att ha inblick i andra verksamheter inom samma förening i vilken projektet görs specifikt och föreningslivet på orten eller i området generellt. Att vara involverad inom hela föreningen med allt vad det innebär, främjar uppstart och upprätthållande av projektet.

En nyttig egenskap att ha som ansvarig för arbetet med Engagemangsguider är en insikt om att föreningslivet också kan vara ganska stelbent. En insikt om svårigheterna och utmaningarna inom föreningslivet möjliggör för problemlösningsfokus. Men som ansvarig behöver du framför allt tro på projektet. Och tro på att det finns unga, som med ditt stöd, vill och kan driva och engagera sig i projektet, för andra ungdomar.

ENGAGEMANGSGUIDERNA. Nu har du läst mycket om arbetet med Engagemangsguider, vilka egenskaper de bör ha, hur de bör jobba och varför de är bra att arbeta med! En vidare möjliggörande omständighet är att Engagemangsguiderna, de unga ansvarsfulla ledare som blir engagerade i projektet, är de som driver arbetet framåt! Det krävs engagemang, motivation och energi att lägga på projektet. Samtidigt behövs ett strukturerat arbete med regelbundna träffar mellan ideella, samordnaren och eventuella samverkanspartner. Att hela gruppen har kontinuerliga veckovisa träffar, förstår varandra och att arbeta ut bra ansvarsfördelning inom gruppen är framgångsfaktorer. Att Engagemangsguiderna också får arbeta med det de vill och är bra på, samtidigt som alla ges möjlighet att utvecklas till sin fulla potential gör arbetet effektivt och knyter också dem till arbetet mer.



INOM FÖRENINGEN. En föreningstät kommun är en möjliggörare, men också i områden där föreningsantalet är låg behövs ett arbete med Engagemangsguidesprojekt. Det behöver finnas en vilja att utveckla den egna föreningen, inom vilket projektet görs, som också gör att arbetet med Engagemangsguider och dess utgångspunkter initieras. Projektet eller verksamheten bör vara transparent och föreningen inom vilken arbetet görs bör givetvis ha insyn, vara engagerad och stötta på de vis som efterfrågas. Insyn i arbetet leder till att föreningen förstår vikten av att driva denna typ av projekt. Till exempel att arbetet når en ny målgrupp gör att föreningen får tillträde till fler unga och chans att utveckla sin egen verksamhet! Att det arbete projektet lägger ner får konkreta resultat och att ansvarig förening ser att det blir mer verksamhet för fler, att samarbete också kommer fler verksamheter och delar inom föreningen till gagn.

Viktigt är att föreningen eller de som driver arbetet känner ett ägandeskap för projektet och också är tydliga med detta i kommunikationen externt. Den tydligheten skapar en trygghet inom arbetet men också för potentiella samverkansparter som främjar projektets varande och utveckling.

Om projektets grundvärderingar, att jobba utifrån ett inflytandeperspektiv på gräsrotsnivå, i verkligheten, är ett tänk som är väl förankrat i den lokala kontexten på orten eller i området där arbetet bedrivs underlättar det för arbetet med Engagemangsguidesprojekt i föreningen. Arbetet främjas då genom att de frågor som projektet driver är någonting andra verksamheter, föreningar och projekt också driver med samma utgångspunkter och värderingar. Det gör att tänket redan är etablerat

och bland annat samverkan i olika former blir enklare. Flera bär med sig tänket och arbetar för att öka ungas deltagande i och möjlighet att påverka föreningslivet.

För att sammanfatta de företeelser som i kontexten kan främja ett projekt vill vi koka ner det till några punkter:

STRUKTUREN på projektet med unga ideella som är tillgängliga för målgruppen och en lokal projektsamordnare som stöttar de ideella i sitt arbete.

DET FINNS FÖRENINGAR i området. Att samverka med eller att utveckla undersektioner tillsammans med om den verksamhet som efterfrågas inte finns med.

FRÅN FÖRENINGARNAS håll finns det ett intresse att utvecklas och att nå fler unga än vad de vanligtvis riktar sig till.

DET FINNS EN FÖRMÅGA att konkretisera projektet, att plocka ner huvudpunkter och göra dem till praktik.

ATT ALLA INBLANDADE i projektet har ett brett kontaktnät inom föreningslivet eller för att nå unga icke föreningsaktiva.

Reflektioner

Dina egna tankar och idéer efter att ha läst boken:

7. Avslutande ord



Nu när du läst hela denna bok har du verktyg för att arbeta uppsökande och kartläggande. Du har fått förslag på hur du kan samverka för att få tillgång till din målgrupp samt för att efter bästa förmåga möjliggöra för unga icke föreningsaktiva att kanalisera sitt engagemang i civila samhällets organisationer. Du har också fått många argument för att varför du behöver arbeta på detta sätt och en generell syn på hur du bör strukturera ditt arbete med att tänka på ungas verkliga inflytande.

Som du märker gör vi många saker i Engagemangsguidesprojektet

VI MÖJLIGGÖR för fler unga att engagera sig i föreningslivet.

VI SKAPAR meningsfulla mötesplatser för unga att utvecklas till sin fulla potential.

VI ÖKAR inkluderingen i föreningslivet

VI SKAPAR möjlighet för unga att göra sin röst hörd och påverka sin egen fritid, utbudet av aktiviteter i sitt område och ökar ungas inflytande inom civila samhället.

Nu har du en samlad bild av hur KFUMs Engagemangsguider har arbetat för att öka inkluderingen och ungas inflytande inom föreningslivet. Genom att använda Engagemangsguidesprojektet som metod för att arbeta för att nå fler unga icke föreningsaktiva människor kommer också du att arbeta för ett ökat representativt föreningsliv och civilsamhälle!

Detta sätt att arbeta på, att använda ungas intressen och viljor som en resurs i ditt arbete gör att inkluderingen i föreningslivet ökar och så även möjligheten för fler unga att påverka civilsamhället. Engagemangsguidesprojektet är i många fall egentligen ett sätt att arbeta med förverkligandet av våra värdegrunder rent praktiskt. Ett sätt att GÖRA tänket vi har och helt enkelt göra våra mål till medel istället!

Vi hoppas att du genom denna bok och det som diskuteras i den har fått såväl inspiration som verktyg för att sätta igång att arbeta!

“KFUM och Engagemangsguiderna önskar dig lycka till i ditt arbete!”

Kontakt

Vill du ha kontakt med någon av KFUMs lokalföreningar vi har gjort Engagemangsguidesprojektet i, någon av våra samverkanspartners, ha mer bakgrundsmaterial kring vårt arbete eller kanske bara vill ha idéer på hur du ska sätta igång med arbetet är du varmt välkommen att kontakta projektledaren Caroline Daly, 08-677 30 11 eller caroline.daly@kfum.se

Om författaren

Caroline Daly är projektledare för Engagemangsguider i KFUM och har drivit projektet i 2 år. Tidigare har Caroline också producerat boken *”Påverka eller Påverkas – Vilken roll tar du i EU:s klimatarbete?”* Caroline har även arbetat med FN:s säkerhetsråds resolution 1325 om kvinnor fred och säkerhet samt internationella utvecklingsfrågor inom Föreningen för Utvecklingsfrågor (FUF) där hon också suttit i styrelsen.

KFUM skapar mötesplatser där unga på olika sätt och med sina egna mål och ambitioner kan utvecklas till sin fulla potential. Att arbeta med inflytande, delaktighet, inkludering och engagemang är något som vi hela tiden gör. Denna bok är en sammanställning av hur vi arbetat med att göra det vi gör bäst för fler genom arbetet med Engagemangsguider! Boken är fylld med tips och metoder men också tunga argument för varför du bör arbeta på detta sätt. Allt för att ge dig stöd i att fortsätta arbeta för inkludering och ungas ökade inflytande i civilsamhällets organisationer!

